

Boj naše delegacije v Parizu: za pravičen mir proti imperialističnemu diktatu

Za dve neločljivo povezani stvari se bori naša delegacija v Parizu s tovarišem Kardeljem na čelu: za našo nacionalno združitev v okviru FLRJ ter za demokracijo, za pravičnejše malih narodov, za mir v svetu. Če hočemo pravično razumeti odgovorno vlogo in pomen dela naše delegacije za sedanost in bodočnost, potem ne smemo izgubiti izpred oči obeh teh momentov. Zgodovina gre naprej. Mogoče je sedaj odkrit, svoboden in odločen glas malega naroda na mednarodnih konferencah še redkost, toda ti glasovi se bodo pozneje neizbežno še pomnožili. Kdor bi torej videl samo proo stran velikih prizadevanj naše delegacije, ta bi izgubil izpred oči mednarodni, politični pomen njenega dela za sedanost in za bodočnost.

Generalnim Stalin je v svojem odgovoru na vprašanja moskovskega dopisnika »Sunday Times« dal jasen odgovor na vsa najbolj pereča vprašanja mednarodne politike: Na vprašanja miru in nevarnosti »nove vojne«, odnosov med velikimi zveznicami, atomsko energije, rešitve vprašanja Nemčije in Kitajske itd. Poudaril je, da ne veruje v resnično nevarnost »nove vojne«, o kateri mnogo trobijo v svet s povsem prozornimi nameni razni vojaško-politični obveščevalni agenti. V istem smislu je govoril na mirovni konferenci Molotov, ko je dejal: »Racun, ki so ustrezali samo željam reakcionarnih krogov, so bili že čisto prekrizani. Prekrizani bodo ponovno in zaradi tega je posebno važno, da pravočasno odkrijemo imperialistično bistvo in njegovo nezdržljivost v interesu miru in varnosti narodov.«

V tej luči je naša delegacija v zvezi z delegacijami drugih demokratičnih držav, zlasti bratske Sovjetske zveze, napravila ogromno delo. Borec se za naše nedomne nacionalne pravice z isto odločnostjo, s katero so se narodi Jugoslavije vedno borili za svobodo in mir, je hkrati razkrinkaval imperialistične in osajalne težnje anglosaških držav z njihovimi sateliti. Do kraja je razkrinkaval brezobzirno taktiko golega diktata v mednarodnih odnosih. Bila je pripravljena na velike žrtve v škodo svojega lastnega etnografskega ozemlja, toda imperialistični preglasovalci niso bili pripravljeni odstopiti niti za las od svojih strateško-političnih ciljev, izraženih v tako znani »francoski liniji«. Naša delegacija je s tovarišem Kardeljem na čelu raztrgala in razkrinkala pred očmi vsega svobodoljubnega sveta vse njihove argumente. Končno jim ni preostalo drugega kot — molk in spanje, ki ga ob koncu diskusije prekinejo z mehničnim doiganjem rok po diktatu Byrnese, s preglasovanjem. Težko je najti primera v zgodovini mednarodnih odnosov, kjer bi bila delegacija kakor imperialistične sile tako potisnjena ob steno, tako moralno-politično razorožena in brez besed kakor se to dogaja na pariški konferenci anglosaških držav in njihovih satelitov. Ali se zavedajo ti ljudje, da milijonske množice zatiranih narodov in delovnega ljudstva po svetu ne spijo in niso gluhe za besede demokratičnih držav in njihovih delegacij?

Pravo tako je naša delegacija skupno z delegacijami drugih demokratičnih držav jasno razkrila imperialistične načrte s Trstom. Oni bi hoteli napraviti iz Trsta svojo vojno-strateško bazo po vzorcu Gibraltarja s kolonialnim diktatorskim režimom vseobsegajočega gospodarstva. Ameriški reakcionarne časopisje, pisani a la Lippman in drugi odkrilo hujskajo na »okrepitev ameriških vojno-strateških pozicij v Trstu, pri Dardanelah in drugod. Nakjer ni njihova fraza o »demokraciji« prišla tako ostro do izraza kot v diskusiji o statutu Trsta.

Naš pravični boj v Parizu je imel velik odziv v Trstu. Plenum tržaškega mestnega SIAU-a je izdal proglas, v katerem na koncu izjavlja, da se bo prebivalstvo borilo z vsemi silami proti nasilnemu anglosaškemu imperializmu, ki nas hoče spraviti na raven črncev.

Poziva vse demokratične sile sveta, naj posredujejo, da se prepreči, da bi v srcu Evrope nastal nov Hong-Kong.

Ponočno odločno poudarjamo: Smo civilizirano in zrelo ljudstvo! Hočemo demokratičen statut, ki bi krajevnemu prebivalstvu zagamčil popolno suverenost! Nočemo postati kolonija! Tako je v teh dneh volja tržaškega ljudstva.

Videč metode, ki so se pojavile na mirovni konferenci v toku diskusije, je naša delegacija izjavila in to ponovno, da se ne bo smatrala vezano

ZASEDANJE EKONOMSKE KOMISIJE ZA ITALIJO

Jugoslavija zahteva, da ji Italija vrne uropane ladje

Pariz, 25. sept. Posebni dopisnik Tanjuga poroča:

Ekonomska komisija za Italijo je pričela na zasedanju 24. septembra ponovno pretresati člen 65 načrta mirovne pogodbe z Italijo. Šlo je za dvoje jugoslovanskih amendentov, ki bi se morali po jugoslovanskem predlogu dodati členu 65, kot posebni odstavki: amendent o restituciji in vrnitvi ladij in amendent o restituciji in vrnitvi železniškega gradiva. Po precej živahni in napeti diskusiji je komisija zavrnila oba jugoslovanska amendentata. Jugoslovanska obrazložitev amendentata je zapustila zelo močan vtis. Delegacije ZDA, Anglije in Francije so se že prej ugodno izražale o jugoslovanskih amendentih, vendar, ko jih je bilo potrebno sprejeti in ko je bilo potrebno, da se Jugoslaviji vrnejo odvzete ladje in železniško gradivo, so vztrajale na besedilu načrta mirovne pogodbe in potegnile za seboj vse tiste delegacije, ki tudi navadno glasujejo za anglo-ameriške predloge.

Vsakemu jugoslovanskemu državljanu je znano, da je fašistična Italija zajela vse jugoslovanske brodogradilne in ribiške ladje, ki je bilo v njenem dosegu. Celotna tonaža tega brodogradila je znašala okrog 80.000 ton. Od te skupne tonaže nam je Italija do danes vrnila vsega samo 7947 ton ladij. Jugoslovanski amendent je šel za tem, da nam Italija nadomesti odvzete ladje, če pa tega ne more, naj nam v svojih ladjedelnicah zgradi v roku treh let ostanek.

Govorec pred komisijo, je rekel jugoslovanski delegat dr. Bartoš v obrambo jugoslovanske teze naslednje:

»Predstavniki velikih držav so nas pozvali, naj umaknemo amendent, v katerem smo zahtevali, naj nam Italija nadomesti tiste ladje, trgovinskega in ribiškega brodogradila, ki ga je sekvestrirala v naših vodah, pa nam jih ni vrnila. Pravijo nam, naj razmislimo o tem, ker je sprejeto načelo, da ni nadomestila za odpeljane stvari. Na vse to mora jugoslovanska delegacija odgovoriti, da je predložiti amendent, o katerem razpravljamo, dobro premislila, če je njena zahteva pravična ali ne. Jugoslavija je bila napadena brez izzivanja, opana in pri tem ropanju se je obogatilo narodno gospodarstvo njenega napadalca. Kadar govorimo o ropanju ladij glede balkanskih držav, stojimo pred posebnim primerom, ker imamo zaprt morje brez svobodnega izhoda. Zato naš primer ni podoben primerom drugih držav. Naš poseben položaj izhaja iz dejstva, da je Italija zaprla Jadransko morje s tem, da je držala v svojih rokah obe strani Otrantskih vrat. Italijani so položaj izkoristili. Sekvestrirali so jugoslovanske trgovinske in ribiške ladje. Italijani so se s tem obogatili ter so celo nekatere izmed teh ladij prodali. Pravijo, da je načelo postavljeno in da ni nadomestila za škodo. Jugoslovanska delegacija pa poudarja, da bi bilo potrebno pri postavljanju načel delati razliko med tistim, kar je bilo uničeno v času vojnih operacij, in tistim, kar je Italija naropala. To, kar je izropala, predstavlja za italijansko gospodarstvo obogatitev na škodo njene žrtve. Brez te razlike je postavljeno generaliziranje in pogrešeno načelo. Ne moremo sprejeti tega, da obstaja razlika med jugoslovansko ladjo, ki se je v trenutku napada na Jugoslavijo zatekla v reško pristanišče, in drugo ladjo, katero so Italijani zaplenili v sušaškem pristanišču.«

Navajajoč posebni položaj Jugoslavije, ki mora imeti posebno oba brodogradilna, ki nadomešča železniški promet, in navajajoč, da Jugoslavija nima možnosti, da bi zgradila novo brodogradilno, poudarja dr. Bartoš, da iz vsega tega izhaja to, da bi se Jugoslovani borili za to, da bi bili obso-

jeni, da ostanajo brez brodogradila, ki je naši državi tako potrebno.

»Pravijo nam, da to ne dopuščajo načela. Zaradi česa pa so postavljena načela? Mislim, da so postavljena za to, da bi se ustvarila pravica. Načela so zaradi doseganja pravice, a ne zato, da bi se z njimi izigravala pravica. Ponavljam, gospoda, da tukaj ne gre o uničenih ladjah, temveč o oropanih ladjah, o obogatitvi brez kake osnove. Če boste danes odbili naš amendent, boste blagoslovili ropanje in tatvino — blagoslovili nepravilno obogatitev Italije na škodo njene žrtve. Prepričani smo, da že imate rešitev, vendar vas opominjamo, da ne izdaste rešitve, dokler ne razmislite o dejstvih.«

Jugoslovanski predlog o restituciji in vrnitvi železniškega gradiva je obrazložil delegat Vlada Simič. Prav tako kakor tudi glede vprašanja ladij je tudi navedel, da je fašistična Italija naropala 3000 jugoslovanskih železniških vagonov in večje število lokomotiv. Večje število vagonov je Italija premostila daleč izven svojih meja.

Jugoslovanski predlog je podprla tudi delegacija Ukrajine, katere predstavnik je navedel važnost, ki jo ima povračilo oropanih vagonov in lokomotiv za obnovo jugoslovanskega gospodarstva. Naglasil je, da, v kolikor jugoslovanski predlog ne bo sprejet v jugoslovanske reparacijske terjatve nasproti Italiji, bo potrebno izrečno navesti in vključiti to reparacijsko vsoto v vrednost oropane železniškega gradiva.

Komisija je nato pričela razpravljati najbolj važne točke člena 68, po katerem naj se določi, v kakšni meri mora Italija odškodovati državljane Združenih narodov za škodo, ki so jo pretrpeli na svoji imovini. Kakor je znano, so vztrajale delegacije Anglije, ZDA in Francije na podobni odškodnini, medtem ko smatra delegacija SZ, da je zadostna enotretjinska odškodnina. K temu odstavku obstaja 5 amendentov: angleški, ameriški, francoski, sovjetski in jugoslovanski.

Brezplodne diskusije v podkomisiji za statut Trsta

Pariz, 25. sept. (Tanjug). Osma seja podkomisije za statut Trsta je bila 23. septembra in je trajala 5 ur. Nadaljevali so z razpravljanjem o vprašanih zakonodajne oblasti na področju svobodnega ozemlja Trsta. Doseženi niso bili nobeni rezultati.

K temu brezplodnemu delu je brez dvoma prispevala taktika angloameriškega bloka v podkomisiji s predsednikom podkomisije Holandcem Buschmannom na čelu. Na preteklih sejah so enostavno odklanjali, da bi sprejeli kakršen koli argument, pa čeprav bi bil dobro utemeljen z dejstvi in demokratičnimi načeli, in so uporno vztrajali pri svoji zahtevi, da naj bi bila skupščina svobodnega ozemlja skoro brez vsake zakonodajne oblasti, pri čemer pa bi bila ta oblast skoncentrirana v rokah guvernerja.

Jugoslovanska delegacija je v prizadevanju, da bi podkomisija napredovala s svojim delom, podala kot osnovo za razpravljanje naslednji predlog o vprašanju zakonodajne oblasti: »Guvernerjev veto ima suspenzivno moč, ako po njegovem mnenju zakon predstavlja nevarnost za neodvisnost ali nedotakljivost svobodnega ozemlja, ne bo pa imel suspenzivne moči, če se tak ukrep ne bi nanašal na ta vprašanja. Ako Varnostni svet ne sprejme nobene odločitve v določenem roku (ki ga lahko Varnostni svet v primeru potrebe podaljša), se bo smatralo, da je Varnostni svet ta zakon odobril in zakon bo razglašen.«

Tržaško ljudstvo je dokazalo — najprej v dvajsetletni borbi proti fašizmu, nato pa v osvobodilni vojni — da je dovolj civilizirano in zrelo, da bo zmožno vladati si samo brez kolonialnih mandatov.

(Iz resolucije plenuma SIAU za Trst)

SIAU POZIVA V BOJ PROTI KOLONIALNEMU ZASUŽNJEVANJU

Včeraj so vse antifašistične organizacije Trsta na raznih množičnih zborovanjih izrazile svoje neizpremenljivo stališče proti vsakršni vrsti kolonialnega upravljanja našega mesta. Med zborovanji so bili najvažnejši skupščina plenuma tržaškega mestnega SIAU-ja, plenum tukajšnje mestne sekcije Zveze primorskih partizanov, skupščina tržaške antifašistične mladine in tržaških antifašističnih žena, posebni poudarek v današnjih gospodarskih razmerah pa ima brez dvoma skupščina Enotnih sindikatov v Trstu.

Predlogi, po katerih naj bi Trst imel guvernerja z diktatorskimi pooblastili, kot je pod njim trpela skozi vsa zadnja desetletja n. pr. Indija, predlogi, po katerih bi Trstu vsilili novega duceja v službi tujih imperialističnih interesov, so morali naleteti na složen odpor vseh zavodnih demokratičnih množic Trsta.

Tržaško ljudstvo se danes zaveda, da je v svojem herojskem odporu proti naci-fašizmu in v svoji dosledni borbi za svoje demokratične pravice v teku dosedanjega delovanja ŽVU dovolj jasno pokazalo svojo zrelost za demokratično samoupravo in za izvrševanje demokratičnih pravic, kot jih ima vsako drugo svobodno ljudstvo v svetu. Tržačani hočejo suvereno ljudsko skupščino, ne pa kakšne organe petoliznikov, odobravalcev vse, kar bi kdaj lahko rekli kakšen visoki guverner.

Svojo borbenost in pripravljenost za nadaljnjo borbo so pokazali partizani, mladinci in delavci Enotnih sindikatov na svojih zborovanjih.

V naslednjem prinašamo resolucijo plenuma mestnega SIAU in mestnega ASIZZ.

Plenum tržaškega mestnega SIAU-ja, množične organizacije, v kateri je včlanjena ogromna večina italijanskega in slovenskega demokratičnega antifašističnega mestnega prebivalstva, ogorčeno in najodločnejše protestira proti odločitvam v Parizu, ki z odkritim preziranjem volje ljudstva, ki je želelo združiti z Jugoslavijo, ustvarjajo iz Trsta ter iz dela bližnjega ozemlja svobodno ozemlje.

Slovensko-italijanska antifašistična unija ne priznava, da bi razlogi blaginje, varnosti in mednarodnega ali krajevnega miru narekovali ali celo vsiljevali ustvaritev svobodnega ozemlja: do take rešitve ni prišlo v prid krajevnomu prebivalstvu, pač pa v prid grabežljivemu in zaslužnjevalnemu imperializmu.

To je tembolj očito iz načrtov za statut tega ozemlja, ki jih hočejo vsiliti ter s tem oropati ljudstvo pravice, da bi si samo vladalo, in ga prepuščajo samovolji tujih vsemogocih guvernerjev.

V svesti si, da je naše ljudstvo — najprej v dvajsetletni borbi proti fašizmu, nato pa v osvobodilni vojni — dokazalo, da je dovolj civilizirano in zrelo, da bo zmožno vladati si samo brez kolonialnih mandatov, Slovensko-italijanska antifašistična unija odločno

odklanja

v imenu vsega prebivalstva sleherni statut, ki ne jamči krajevnomu prebivalstvu na vseh področjih zakonodajne in izvršne dejavnosti — popolne suverenosti.

Izjavlja

da tu ni rasne mrznje, kakor zatrjujejo imperialisti, da bi s tem opravičili svoje zaslužnjevalne načrte.

Izjavlja

pred vsem svetom, da se bo prebivalstvo borilo z vsemi silami proti nasilnemu anglosaškemu imperializmu, ki nas hoče spraviti na raven črncev.

Poziva

vse demokratične sile sveta, naj posredujejo, da se prepreči, da bi v srcu Evrope nastal nov Hong-Kong.

Ponovno odločno poudarjamo: Smo civilizirano in zrelo ljudstvo!

Hočemo demokratičen statut, ki bi krajevnomu prebivalstvu zagamčil popolno suverenost!

Nočemo postati kolonija!

V Trstu splošna četrturna stavka proti ameriškim in angleškemu osnutkom statuta, ki bi postavil tržaško prebivalstvo na stopnjo kolonialnih narodov

Trst, 25. septembra. Dopisnik Tanjuga poroča: Včeraj dopoldne se je razširila po vseh tržaških industrijskih podjetjih ter velikih in malih trgovskih podjetjih četrturna stavka proti osnutku statuta Velike Britanije in ZDA, ki bi postavil tržaško prebivalstvo na stopnjo kolonialnih narodov. Med stavko so se povsod vršila zborovanja, na katerih so delavci zahtevali, naj se prizna tržaškemu ljudstvu pravica po demokratični ureditvi in svobodi.

Osmi dan stavke v tovarni konopljevine v Trstu

Trst, 25. septembra. Dopisnik Tanjuga poroča: V tovarni konopljevine v Trstu traja stavka vsega delavstva že osmi dan. Lastniki podjetja nočejo pristati na delavske zahteve. Julijskim sindikatom, ki so poskušali razbiti stavko in zagovarjati interese delavcev, so njihove namere spodletele. Vsi delavci solidarno stavkajo dalje.

Svet ministrov za zunanje zadeve se je sestel v Parizu

Pariz, 25. septembra. Reuter poroča: Včeraj se je pričel sestanek ministrov za zunanje zadeve Sovjetske zveze, Združenih držav Amerike, Velike Britanije in Francije.

Zakonodajni odbori bodo pričeli z delom 30. septembra

Beograd, 25. sept. (Tanjug). Zakonodajni odbori Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine FLRJ bodo pričeli z delom 30. septembra letošnjega leta ob 16. uri.

izjavil: »Pri taki rešitvi na tej seji nisem bil udeležen.«

Po diskusiji je predsednik podkomisije ob koncu moral odstopiti od svoje izmiselnosti in prešli so na diskusijo o dokumentih, ki jih je predložila redakcijska skupina.

V zvezi s temi dokumenti je jugoslovanska delegacija podala predlog, o katerem bodo razpravljali na prihodnji seji te podkomisije.

rodnega vprašanja» neprestano poudarjal, da je boljša bodočnost in rešitev slovenskega naroda v njegovi naslonitvi na demokratične, progresivne sile v svetu, na povezavi slovenskega narodnega boja z bojem svobodoljubnega človeštva za velike človečanske in progresivne ideje. Ves nadaljnji potek zgodovine slovenskega naroda je to silno potrdil. Tudi danes, ko vodi slovenski narod skupaj z osemi narodi Jugoslavije boj za svojo dokončno združitev, ne smemo izgubiti tega vodilnega načela nikoli izpred oči. Vsako omahovanje in neodločnost o tem pogledu bi bilo zelo škodljivo. Prav tako kot je osvobodilno ljudstvo v preteklosti, zlasti v osvobodilni vojni, napisalo lepe in uspešne strani svoje zgodovine, zahvaljujoč se svoji odločni in neomajni borbi za ideje pravice, demokracije in narodne časti, prav tako je v isti borbeni poti — ključ tuji njegovih bodočih neizbežnih zmaga. ib

Jugoslavija je rešila vprašanje manjšin na osnovi enakopravnosti vseh narodnosti in posameznikov

je izjavil jugoslovanski delegat Stanoje Simić na seji politično-teritorialne komisije za Madžarsko

Pariz, 25. septembra. Posebni dopisnik Tanjuga poroča:

Politično teritorialna komisija za Madžarsko je prišla v svojem delu do zaključnih klavzul osnutka mirovne pogodbe. Razpravljani v zvezi s českoslovaškim predlogom o preselitvi 200.000 Madžarov iz Českoslovaške na Madžarsko, se je pričelo na pretekli seji in se je nadaljevalo tudi na seji 23. 1. m.

Kot prvi govornik je nastopil jugoslovanski delegat Stanoje Simić, ki je med drugim rekel:

»Problem preselitve oseb madžarske narodnosti s Slovaškega na Madžarsko, ki ga je delegacija Českoslovaške republike postavila pred našo komisijo, je tak problem v Srednji Evropi, ki ga je treba pozitivno rešiti. Reševanje tega problema bo služilo kot resen prispevek k utirjanju miru v Srednji Evropi in istočasno k ustvarjanju trdnih osnov za dobre sosedne odnose, kajti to bo odstranilo možnost, da bi se ponovilo ono, kar se nikdar več ponoviti ne sme, ter za zadovoljilo odgovarjajoče želje slovaškega in češkega naroda. Naroda Českoslovaške imata polno pravico, da pričakujejo od nas popolno razumevanje glede njihovih želja, kakor tudi razumevanje glede trpljenja in muk, ki sta jih prestala.

Madžarska je v dobi pred prvo svetovno vojno predstavljala enega izmed obeh osnovnih stebrov, na katerih je počivala habsburška monarhija, ta umetno ustvarjena ječa narodov. V tej dobi so madžarski gospodari besno preganjali vsak poizkus dosege naših nacionalnih pravic glede svobodnih in neodvisnih držav. V borbi proti tem poizkusom je Madžarska uporabljala vsa sredstva, od preseljevanja prebivalstva naprej pa do zaporov in pogromov. V tem smislu nam lahko služi za primer znano preganjanje Srbov v Bački in Baranji.

Prva svetovna vojna se je zaključila, Avstroogrška monarhija je razpadla. Madžarska je bila omejena na svoje nacionalno ozemlje, toda ker je na tem delu obstajalo etnično mešano ozemlje, so ostale na Madžarskem narodnostne manjšine drugih narodov, nasprotno pa madžarske manjšine v drugih državah.

Prišlo se je obdobje med dvema vojnama, čas Horthyjevega režima. Madžarski gospodari so, zaslepljeni zaradi sovraštva in pohlepa po tujem ozemlju in po tujih narodih, takoj pričeli zavajati narče proti novo ustanovljenima nacionalnima državama — Českoslovaški in Jugoslaviji. Taka koncepcija je nujno privedla madžarske gospodare v začetku do tega, da so sami odvzeli lastnemu ljudstvu osnovne demokratične svobode, nato pa je to pojmovanje Madžarsko privedlo v tabor Hitlerjevih satelitov v tej vojni.

Horthyjeva Madžarska, ki je sanjalar o neki veliki Madžarski in nekem lažnem zgodovinskem poslanstvu Madžarske v Podonavju, je istočasno tudi podpirala sovražstvo s pomočjo revizionizma ter klicala k maščevanju. Madžarska manjšina v Českoslovaški republikah je uživala določene pravice, kar je splošno znano dejstvo. Toda madžarska manjšina v Českoslovaški je pod vplivom Horthyjeve Madžarske, ki jo je izkoristala za svoje cilje, zaslepljena s sovražstvom in narodnostno nestrpnostjo — v najtežjem trenutku obstaja Českoslovaške republike obrnila hrbet slovaškemu in češkemu narodu.

Tako pride dunajska arbitraža. Madžarska dobi del Slovaške in ponovno začne z dobo zatiranja in mučenja slovaškega naroda s strani najbližjih sosedov. Tako pride slovaški narod do tega, česar ni nikoli pričakoval. To, kar je za časa te vojne pretrepel s strani podivjanih Horthyjevih tolp, se je globoko zarezalo v dušo slovaškega in češkega naroda. Českoslovaška republika je imela možnost, da je na lasni koži občutila, kaj se v določenih mednarodnih razmerah lahko naredi s kakim članom Društva narodov, kot je bila to Českoslovaška republika, — s pomočjo monarhovega političnega duha, za katerega ni mogoče reči, da bi bil nemški ali fašistični. Sudeti so bili takrat samo povod in zaradi tega monarhovega duha ni trpela samo Českoslovaška republika.

Naloga te mirovne konference je, da ne dovoli, da bi se ponovno pripetile take stvari. Po drugi strani obstaja brez dvoma mnogo resnih znakov, ki pričajo — v kolikor se to nanaša na Madžarsko — da stari imperialistični duh v njej ne bo več prišel do izraza.

Madžarska je namreč resnično stopila po novi demokratični poti. Upravičenost takih informacij in izjav madžarske delegacije na tej konferenci lahko samo potrdimo s številnimi demokratičnimi oblikami, ki se tamkaj pojavljajo. Toda prav tako na žalost vidimo, kako tankaj še živi in se rebija na površini tudi stari duh. Če se ne motim, je delegat ZDA pozval Českoslovaško, da stopi po poti Jugoslavije, ki je — kot je rekel — rešila vprašanje manjšin s pomočjo dvostranskega sporazuma z Madžarsko. Napak je sklicevati se na tak sporazum glede vzajemne prostovoljne izmenjave prebivalstva, ki spada med manjšine, kot na pot, po kateri mora stopiti Českoslovaška. Prvič zaradi tega, ker je prostovoljna izmenjava nekaj povsem različnega od preselitve, in drugič ker je Českoslovaška že podpisala nek tak sporazum o izmenjavi prebivalstva z Madžarsko. Jugoslavija je rešila svoja manjšinska vprašanja s pomočjo notranje zakonodaje, in to na temelju svoje ustave ter na temelju enakopravnosti vseh narodnosti in vseh posameznikov. S pomočjo tega sporazuma o prostovoljni in številčno enaki izmenjavi prebivalstva je Jugoslavija samo želela, da se na temelju mednarodnega sporazuma odpre pot za vse njene sinove, ki se nahajajo izven njenih meja, na

Kongres ameriških Slovanov obsodil kampanjo ameriškega časopisja proti Jugoslaviji

New-York, 25. sept. Tas sporoča: Govorec na tretjem kongresu ameriških Slovanov, je podal sekretar kongresa Pirinski podroben pregled dela od drugega nacionalnega kongresa, ki je bil leta 1944.

Potem ko je visoko ocenil demokratične režime v Jugoslaviji, Poljski, Českoslovaški in Bolgariji, je Pirinski izjavil, da je močan polet ljudskih množic, ki streme za politično in gospodarsko demokracijo, »izraz trdne odločnosti ljudstva, da prelomi z osvovrženimi preteklostjo, s fašističnimi in napoli fašističnimi vladami in da izgradi nov demokratični red, zasnovan na bratstvu in napredku.

Pirinski se je vprašal, ali igrajo Združene države Amerike v prizadevanju, da bi zadušile demokracijo in neodvisnost v nekaterih slovanskih deželah, zdaj vlogi torijevcev — in odgovoril je takole: »Kakšen zaključek lahko napravimo iz take skrbiče za demokracijo v slovanskih deželah, ko so ameriške oborožene sile v Grčiji podpirale angleške bajonete, da se obnovi strmoljavljeno monarho-fašistični režim, ki je diskreditiral samega sebe.« — Pirinski je obsodil tudi kampanjo, ki jo vodita Hearstov in Cripps-Howardov časopisni trust ob podpori reakcionarnih članov kongresa obeh strank, ki bi radi onemogočili podpiranje Jugoslavije. »Ta kampanja je del splošne ofenzive reakcionarnih krogov, da se izpodkoplje enotnost zaveznikov in pripravi nova vojna. Taka kampanja je nadaljevanje Hitlerjevih metod — razcepiti zaveznike in uničiti s pomočjo lakote narode vzhodne in srednje Evrope.«

V svojem kratkem govoru je pisatelj Louis Adams izjavil, da stoji ZDA trenutno pred zunanjepolitično krizo. Govornik je rekel, da so prišle Združene države Amerike po Rooseveltovi smrti v »slabe roke«.

Vrnitvi Jugoslaviji njene imovine kulturne vrednosti.

V svoji obrazložitvi je jugoslovanski delegat Manola poudaril, da so bili za časa prve in druge svetovne vojne odnešeni iz Jugoslavije na Madžarsko številni pomembni zgodovinski dokumenti,

Madžarskem, da bi se lahko organizirano vrnili v svojo domovino. Če bi imela Jugoslavija v svoji mednarodni praksi izkustvo Münchena in Sudetov, bi verjetno tudi ona reševala to vprašanje na povsem drug način. Toda ona je preživela posledice Münchena in zato odobrava preselitev, ki je predlagana v českoslovaškem amandemu, in smatra, da bo to ustvarilo temelj za dobre sosedne odnose ter za odstranitev nezaupanja med Českoslovaško in Madžarsko republiko. Iz teh razlogov jugoslovanska delegacija podpira predlog českoslovaške delegacije.

V obrambo českoslovaškega predloga sta govorila tudi predstavnika Bele Rusije in Ukrajine.

Angleški delegat je izjavil, da popolnoma razume željo Českoslovaške, vendar pa je rekel, da je proti temu, da bi se vnašalo v mirovno pogodbo načelo prisilnega preseljevanja. Zato je predlagal, da se naj ta predlog pošlje podkomisiji za reševanje česko-madžarskih vprašanj, ki že posluša. Ta predlog je bil sprejet.

Komisija je za tem soglasno sprejela čl. 5, s katerim se Madžarska obvezuje, da bo podvzela ukrepe za aretacijo in izročitev vojnih zločincev, kakor tudi čl. 6, v smislu katerega je Madžarska dolžna priznati polno veljavo pogodb Zdrženih narodov z Italijo, Bolgarijo, Romunijo in Finsko.

Prav tako sta bila soglasno sprejeta čl. 7, ki govori o tem, da se vojno stanje med Romunijo in Madžarsko zaključuje s tem, da stopi v veljavo ta pogodba, ter čl. 8, ki obvezuje Madžarsko, da prizna vse obveznosti, ki izhajajo iz likvidacije Društva narodov, Stalnega mednarodnega sodišča in Mednarodnega poljedelskega inštituta.

Ker je bil jugoslovanski amandement, s katerim se predlaga uvedba novega člena 9 glede izmenjave prebivalstva, umaknjen (ker je bilo to vprašanje rešeno z dvostransko pogodbo med Madžarsko in Jugoslavijo), je komisija prešla na razmotrivanje drugega jugoslovanskega amandementa glede vselitve novega člena 9 b. V tem amandemu je govora o

Zasedanje politično-teritorialne komisije za Italijo

Pariz, 25. septembra. Posebni dopisnik Tanjuga poroča:

Na včerajšnjem zasedanju politično-teritorialne komisije za Italijo je bila najprej predložena od strani posebnega dvočlanskega redakcijskega komiteta — Jugoslavije in Francije — majhna sprememba besedila 11 čl. mirovne pogodbe. Kakor je znano, vrača Jugoslaviji ta člen vse otoke na vzhodni obali Jadranskega morja, ki jih je izročila rapalska pogodba Italiji. Ker v prvotnem besedilu niso bili izrecno omenjeni Brionski otoki, ki ležijo severozahodno od Pulje, so sedaj ti omenjeni dve napaki popravili in je bil popravek podoborba sprejet. Nato se je nadaljevala diskusija o 17. členu mirovne pogodbe t. j. o vprašanju italijanskih kolonij. Prvi je govoril grški delegat, ki je v smislu grškega amandementa k temu členu zahteval, da se grškim ribičem zavaruje svobodna plovlja in ribolov v obalnih vodah italijanskih kolonij. Kanadski delegat se je zavzel zato, da se Eritrejski priključitve Abesinije, ker govorijo temu v prilog v ekonomski, etnografski in strateški razlogi. Kitajski delegat je podprl abesinski predlog, posebno pa se je zavzel za to, da se v smislu Atlantske listine takoj prizna neodvisnost Libije ali pa da se Libija postavi za krajšo določeno dobo pod kontrolo organizacije Zdrženih narodov, dokler ne bo postala neodvisna.

Delegat ZDA se je v načelu strinjal s predstavnikom Kitajske, da je potrebno priznati italijanskim kolonijam neodvisnost in je priznal upravičenost abesinskih zahtev v pogledu Eritreje, zahteval pa je v smislu rešitve Sveta ministrov štirih velesil, naj se dokončna odločba o teh vprašanjih odloži za eno leto. Od predstavnikov angleških dominionov se je indijski delegat potoval za neodvisnost Libije, kakor tudi to, da predloži konferenca Svetu ministrov štirih velesil določena priporočila, da bi slednji rešil vprašanja glede italijanskih kolonij. Predlagal je, naj v primeru nesporazuma med štirimi velikimi silami odloči o tem vprašanju organizacija Zdrženih narodov. Južnoafriški delegat je zahteval, naj se podelijo tistim državam, ki so sodelovale v vojni na afriškem ozemlju, nekatera izredna pooblastila pri reševanju tega vprašanja. Pri tem je mislil južnoafriški delegat na angleške dominione. Njegov predlog je odločno podprl angleški delegat. Rekel je, da morajo vzeti ta predlog takoj v pretes in da bi bil zaradi tega potrebno odložiti vse sklepe glede vprašanja italijanskih kolonij. Avstralski delegat je v daljšem govoru branil svoj amandement. Kljub temu pa ga je na koncu svojega govora umaknil. Z največjo pozornostjo pa so poslušali izjavo, ki jo je za tem podal v imenu jugoslovanske delegacije Stanoje Simić, ki je podčrtal dolg, ki ga dolgujejo jugoslovanski narodi, kakor tudi vsi demokratični narodi na svetu prvi žrtvi fašističnih agresij — Abesiniji, kakor tudi čuti pravice proti obveznostim, ki jih predvideva Ustanovna listina Zdrženih narodov nasproti podrejenim narodom. Ko je predstavnik Jugoslavije pustil vprašanje Libije in bivše italijanske Somalije odprto, je podčrtal čustva, s katerimi so jugoslovanski narodi spremljali borbo in odpor abesinskega naroda proti italijanskemu imperializmu. Zaradi teh simpatij in zato

Na volitvah v Ustavodajno sobranje LR Makedonije je sodelovalo nad 94% volivcev

Skoplje, 25. sept. (Tanjug). Po dosedanjih podatkih se je udeležilo volitev v ustavodajno sobranje LR Makedonije 94% volivcev. Posamezni rezultati v odstotkih so naslednji:

Skopljsko okrožje: mesto Skoplje 1. rajon 94%, 2. rajon 98,67%, 3. rajon 98,75%, 4. rajon 97,84%; mesto Kumanoovo 89,46%; Kumanovski okraj 88,09%; okraj Djordje Petrov 88,87%; mesto Tetovo 85%; debarski okraj 98%.

Velesko okrožje: kavadarški okraj 95,49%; negotinski okraj 99,4%; djevdelski okraj 98,3%.

Štipsko okrožje: mesto Štip 95,2%; okraj Radovište 97,96%; okraj Kratovo 99,93%; okraj Carevo selo 97,45%; strumski okraj 95,02%.

Bitolsko okrožje: mesto Bitolj 90,9%; mesto Prilep 93,29%; prilepski okraj 97,60%; kruševski okraj 89,4%; kičevski okraj 94%; mesto Ohrid 92,66%.

Sporazum med jugoslovansko in madžarsko vlado o svobodni izmenjavi ljudstva

Pariz, 25. sept. (Tanjug). Posebni dopisnik Tanjuga poroča:

V Parizu so se vršila pogajanja med jugoslovansko in madžarsko delegacijo glede prostovoljne izmenjave prebivalstva, kakor tudi glede režima, ki zanima obe deželi. Ta pogajanja so dovela do popolnega načelnega sporazuma, ki je bil izražen v izmenjavi pismem med podpredsednikom ministrskega sveta FLRJ g. Kardeljem in predsednikom madžarske delegacije na konferenci v Parizu g. Gyöngyösym.

Obe vladi sta se v želji, da bi še bolj razvili prijateljstvo med njihovimi sosednimi demokratičnimi deželami in njihovimi narodi, sporazumili, da bosta prostovoljno izmenjali prebivalstvo na podlagi pogodbe, ki bo

sklenjena. Omenjena izmenjava ne bo mogla obsejati več kot 40.000 oseb vsake narodnosti.

V smislu sporazuma se bodo lahko jugoslovanski pripadniki madžarske narodnosti preselili iz Jugoslavije na Madžarsko. Prav tako se bodo lahko madžarski pripadniki jugoslovanske narodnosti preselili iz Madžarske v Jugoslavijo na podlagi njihovih respektivnih, popolnoma svobodnih izjav.

Prostovoljna izmenjava se bo pričela eno leto po tem, ko bo stopila pogodba v veljavo. Preseljevanje bo trajalo 3 leta.

Istočasno s gornjim sporazumom sta obe delegaciji sklenili pogodbo o vprašanih režima, ki zanima obe deželi.

Českoslovaški minister za socialno skrbstvo profesor Nejedly o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji

Praga, 25. sept. (Tanjug). Českoslovaški minister za socialno skrbstvo prof. Nejedly je imel v praškem radiu govor, v katerem je popisal svoje vtise s potovanja po Jugoslaviji. V govoru je poudaril, da je Jugoslavija v mnogem prehitela Českoslovaško in da ji lahko zato služi v mnogih stvareh za vzgled.

V Jugoslaviji, je rekel prof. Nejedly, so odstranili izdalce in kolaboracioniste skupno z okupatorji že v boju, med tem ko so se pokazale v naši deželi v tem pogledu slabe posledice. V Jugoslaviji vlada svobodno življenje in ljudje delajo z veseljem. Mnogo vprašani, predvsem

pa narodnostno vprašanje, je Jugoslavija rešila širokogrudno. Zunanja politika Jugoslavije odgovarja narodnim interesom in se opira na ljudske sile. Njena politika je dosledno slovaška. Jugoslavija želi sodelovanje z vsemi miroljubnimi narodi, svojo bodočnost pa gradi na slovanski vzajemnosti.

Na koncu svojega govora je minister Nejedly omenil veliko ljubezen in vdarstvo jugoslovanskih narodov do maršala Tita, velikega vojaka, politika in državnika. Maršal Tito je državnik novega tipa in vodi Jugoslavijo v sigurno bodočnost, je končal prof. Nejedly.

Velik uspeh prvega českoslovaškega povojnega velesjema

Praga, 25. sept. ČTK poroča:

V nedeljo je bil končan prvi českoslovaški povojni vzorčni sejem, ki je

dosegel velik uspeh. V osmih dneh je obiskalo sejem 850.000 ljudi, kar predstavlja največje število, ki je bilo kdaj koli doseženo. Sejem je obiskalo 5000 oseb iz inozemstva, med katerimi so bili državljani skoraj vseh evropskih in mnogih prekomorskih dežel. Vsi inozemski obiskovalci so izrazili priznanje visoki kvaliteti českoslovaškega blaga.

RAZPRAVE PROTI FAŠISTOM V ITALIJI SE SPREMINJAJO V BURKE

Rim, 25. septembra. (Tass). Končana je razprava proti fašističnemu generalu F. Bastroschiju, bivšemu pomočniku fašističnega ministra za vojsko. Bil je popolnoma oproščen. Razprava je dejansko končala z izpovedjo prič obrambe, med tem ko so priče obtožbe hitro in spretno odstranili.

Pričo obtožbe, člana republikanske stranke, generala Asina, so odstranili na zahtevo samega državnega tožilca. Kljub temu pa je morala priznati priča obrambe, general Armelini, da je obtoženi odgovoril za pofašistenje vojske. Priča je navedla nek Bastroschijev ukaz, v katerem je rečeno, da sta fašizem in vojska

disciplina nerazdružljiva in da se medsebojno izpopolnjujeta ter da morata prodrati po imenovanju Duceja za šefa oboroženih sil v vse panoge vojaške organizacije. Branilec in sam obtoženec sta neprestano prekinjala izpovedbo generala Armelinija. V tem »končnem govoru« je državni tožilec Gatalani potrdil, da Bastroschi ni odgovoren za uvajanje fašizma v vojsko in zahteval, da sodišče oprosti obtožence, kar je vsekakor naleto na toplo podporo branilca. Sodišče je zares proglasilo fašista Bastroschija za nedolžnega in je bil takoj nato izpuščen na svobodo ob veselih vzklkih njegovih pristave oficirjev, ki so zavzemali mesta, rezervirana za publiko.

ZAKONITI ROK ZA IZPOPOLNITEV VOLIVNIH IMENIKOV JE SAMO SE DO 27. SEPTEMBRA!

Kdor se je od 11. novembra 1945 preselil, naj v svojem prejšnjem kraju zahteva potrdilo o vpisu v volivnem imeniku, da se bo lahko vpisal v volivni imenik kraja, kjer sedaj prebiva. Po tem roku bodo le tisti volivci, ki bodo v smislu čl. 37 zakona o volitvah ljudskih poslancev v Ustavodajno skupščino LRS pri krajevnih ljudskih odborih dobili posebna potrdila, da so vpisani v volivni imenik, mogli voliti na volišču izven kraja, kjer so vpisani v stalni volivni imenik.

skupno zaveznisko stvar proti fašizmu, zaradi tega izročeni preganjanju.

Ameriški in angleški delegat sta nastopila proti jugoslovanskemu amandemu, ker po njihovem mnenju vsebuje preveč potankosti, ki so v stvari obseženi že v splošnih formulacijah tega člena. Francoski delegat se je izjavil za prvi del amandementa, da je slednji odveč, z drugim delom amandementa pa se je strinjal. Poljski in beloruski delegat sta naglasila potrebo, naj se ta amandement v celoti vnese v čl. 14. Pred glasovanjem je jugoslovanski predstavnik še enkrat zaprosil za besedo in nato podčrtal nepripravljenost tistih razlogov, s katerimi odbijata angleški in ameriški delegat ta amandement. Prvi del amandementa, ki govori o pouku v materinem jeziku, je bil odbit. Za jugoslovanski predlog so glasovali Bela Rusija, Poljska, Ukrajina, Južna Afrika in Jugoslavija, 6 držav pa se je glasovanja vzdržalo. Drugi del amandementa je bil sprejet s 13 glasovi proti 6, eden pa se je vzdržal glasovanja.

Nato so sprejeli z malimi redakcijskimi spremembami člene 18, 19 in 20 mirovne pogodbe, ki govorijo o ukinitvi nekaterih koncesij, ki jih je imela Italija v kitajskih pristaniščih. Sprejeli so tudi čl. 37, v katerem je rečeno, da lahko tiste države, ki podpisajo mirovno pogodbo, obnovijo z Italijo vse predvojne pogodbe, ki so v skladu s to mirovno pogodbo. Brez diskusije so sprejeli tudi čl. 63. Na koncu zasedanja so sprejeli sklep, da se v zvezi s člani od 21 do 26 pokličje albanska delegacija, da bo obrazložila svoje stališče, in da se o tistih členih, ki se nanašajo na Albanijo, kakor tudi o členih, ki se nanašajo na Abesinijo, zasliši italijanska delegacija.

Bevin je odpotoval v London

Pariz, 25. sept. (AFP). Bevin je ob 15.40 uri odpotoval z letalom iz Pariza v London. Pričakujejo, da se bo vrnil v Pariz prihodnji teden.

Javni tožilec LR Hrvatske predložil Vrhovnemu sodišču LRH obtožnico proti dr. Stepincu

Zagreb, 25. sept. (Tanjug.) Včeraj je javni tožilec LR Hrvatske predložil vrhovnemu sodišču LR Hrvatske obtožnico proti zagrebškemu nadškofu dr. Alojziju Stepincu.

Dr. Alojzij Stepincac je obtožen: Da je kot udeleženec, pomagač in nasovatelj osrednje ustaške križarske teroristične skupine obtoženih Lisaka, Šaliča in drugih podpiral in nagovarjal k ustanavljanju zločinskih ustaško-križarskih skupin v državi.

Da je sodeloval z okupatorjem ter najožeje podpiral tako zvano »NDH«, Ante Paveliča in ustaše.

Da je bil organizator nasilnega prekrščevanja Srbov na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini v katoliško vero.

Da je kot »apostolski vojski vika- re« v ustaških in drugih vojskih tolpah Paveliča organiziral »vojno du-

šebrižništvo« na ta način, da je imenoval na to mesto stotine duhovnikov, ki so hujskali ustaše in druge k mržnji, borbi ter zločinom proti hrvaškemu ljudstvu in ostalim narodom Jugoslavije odnosno narodno-osvobodilni borbi.

Da je spremljal katoliški tisk na čelu s »Katoliškim listom«, po službenim glasilom zagrebške nadškofije, v središče propagande za okupatorja, Paveliča in ustaše, propagande v opravičilo nasilij proti ljudstvu in nasilnega prekrščevanja v katoliško vero, za kampanjo proti narodno-osvobodilni borbi ter izzivanje nacionalne in verske mržnje.

Končno, da je v dogovoru s Paveličem skrival arhive ustaškega ministristva zunanjih zadev ter druge zločinske ustaške dokumente v nadškofijem dvorcu.

KOMENTARJI ZAGREBSKEGA TISKA OB PREDLOŽITVI OBTOŽNICE PROTI DR. STEPINCU

Zagreb, 25. sept. (Tanjug.) Ob predložitvi obtožnice vrhovnemu sodišču LR Hrvatske proti dr. Alojziju Stepincu prinaša zagrebški tisk obširne članke, v katerih razkriva zločinsko aktivnost enega dela visoke duhovščine pod vodstvom zagrebškega nadškofa dr. Stepinca. — »Jutranji Vijesnik« prinaša na prvi strani članek, v katerem je med drugim rečeno: »Čprav je ta poglavar katoliške cerkve na Hrvaškem skušal prikriti svoje delo in ostati skrit za svojimi kaptolskimi kulisami, je njegovo delo dobro znano našemu ljudstvu. Vse delovanje Stepinca od zloma stare Jugoslavije pa do osvoboditve domovine, je dopolnjevalo krivične orgije Paveliča. V času 1941—45 niso bili klerofašisti samo glavna opora ustaške politike, ampak tudi jedro ustaštva samega. Iz ustašev in klerofašistov ne moremo napraviti dveh različnih razbojniških skupin, kajti oboji skupaj so tvorili enoten krog zločinov in najne- sramnejših izdaj, kar jih pomni naše ljudstvo. Imamo številne dokumente (fotografije, besedila govorov, časopisne članke, knjige, pisma, zapisknice, memorandum itd.), ki direktno in do kraja odkrivajo sramotno vlogo Stepinca v času 4-letne ustaške strahovlade. S svojim »prekrščevanjem« Srbov je Stepincac pomagal skupno z delom katoliške cerkvene hierarhije, da so ustaši poklali stotisoče bratskega srbskega prebivalstva. V času, ko so razbojniške ustaške tolpe klale in požigale, je Stepincac stiskal roko Paveliču, posejal vojašnice in blagoslavljal krvoločke hrvaškega ljudstva. Stepincac, njegov ustaški krog in del njihove katoliške duhovščine, so se tisočkrat kompromitirali z odkritim vsakodnevno sodelovanjem z ustaši in okupatorji. Čprav je to splošno znano, bodo ta dejstva znova poudarjena pred sodiščem in dokazana z dokumenti. Razprava proti Stepincu bo dokazala tisto, kar je že vse znano, dokazala bo, da je bil prav nadškof v tako zvani ustaški državi faktor s posebno vlogo. Skupno s Paveličem je vihtel meč proti vsem borcem za svobodo naše države, borcem za čast in boljšo bodočnost našega ljudstva. — Zahrbtna vloga Stepinca je prišla do izraza v zadnjih dneh »NDH«. Tedaj je postal Stepincac diplomat. Pri tem je pokazal veliko idejno slabost. Skušal je rešiti tiste, ki so postavljali vešala, klali ljudi z noži, jih zverinsko mučili po je- čah in taboriščih, s strojnimi streljali, z lakoto ubijali ter utapljali, da bi prihranili naboje. Da bi rešil glas ustašev, je Stepincac uporabil ves svoj vpliv in vse svoje zveze: Vatikan, memorandum, prisrge. Dejstva in dokumenti zelo zgo-

vorno pričajo o njegovih tedanjih intencijah. Vse to bo sodišče pregledalo, ocenilo in določilo višino njegove krivde.

V dosedanjem poteku razprave proti Lisaku, Šaliču in ostalim, so bila ugotovljena dejstva, ki bremena Stepinca kot voditelja vseh protiljudskih političnih akcij, ki naj bi bile priprava in sestavni del zunanje intervencije. Izpovedi obtoženecv so odkrili namen »pastirskih listov«, povezanost kaptola ter vodstvo Stepinca nad ustaško-križarskimi terorističnimi organizacijami. Tu gre za mafjne skupine starih ustaških klavcev, ki so bile ustanovljene z namenom, da bi s pomočjo individualnega terorja povzročile strah pri našem ljudstvu, s čimer naj bi pripravili teren za odločno akcijo zunanjih reakcionarjev proti novi vladi in svobodni državi. Stepincac je konkretno hotel uničiti LR Hrvatsko in FLRJ ter zopet spraviti na oblast ustaške zločince.

Na ta način je skušal Stepincac obnoviti prelivanje krvi, hotel je vojno, novo invazijo Jugoslavije, čeprav je dobro vedel, da bi to prineslo Jugoslaviji nove ruševine, nove tisoče mrtvih, nove solze in nadčloveško trpljenje naše države, ki ne bi nikoli pokleknila in nikoli zavrgla svoje svobode.

Na Sušaku se je pričela razprava proti gospodarskim saboterjem, razširjevalcem lažnih bankovcev, vihhotapljenih iz Trsta

Sušak, 25. sept. (Tanjug.) Danes zjutraj ob osmih se je pričela pred senatom vrhovnega sodišča LR Hrvatske razprava proti Borivoju Frankiju in ostalim, ki so obtoženi kaznivih dejanj po zakonu o kaznivih dejanjih proti ljudstvu in državi in po zakonu o kaznovanju nedopustne špekulacije in gospodarske sabotaže, oziroma zaradi kaznivega dejanja spravljanja v promet lažnih bankovcev.

Obtoženih je 28 oseb. Danes dopoldne je pomočnik javnega tožilca Hrvaške prečital obtožnico. Obtoženi Borivoj Franki se je povezal z Milanom Bakičem, Jovanom Krečjem in Vladimirjem Frankijem, ki so pobegnili v Trst in tam pričeli ponarjati 1000 lirske bankovce. Obtoženi Borivoj Franki je te ponarejene bankovce ilegalno prinašal v našo državo ter jih skušal zamenjavati za dolarje. S

MARŠAL TITO JE SPREJEL NOBLOVEGA NAGRAJENCA DR. RUŽIČKO

Beograd, 25. sept. (Tanjug.) Predsednik vlade FLRJ maršal Josip Broz Tito je sprejel danes popoldne dr. Lavoslava Ružičko, Noblovega nagrajenca, ter se zadržal z njim v daljšem prisrčnem razgovoru.

Češki kulturni delavci v Ljubljani

Pred nekaj dnevi so prispeli v Ljubljano tov. Viljem Závada, pesnik in kulturni urednik Rude práva, glasila Komunistične partije Českoslovaške, Karel Konrad, romanopisec in Lev Šimák, akademski slikar. Prepotovali so že velik del Jugoslavije, bili so v Bosni, Makedoniji in Dalmaciji, kjer so si ogledali kulturne znamenitosti in kraje, pomembne iz narodno osvobodilne borbe. Prav tako so se seznanili z mnogimi predstavniki našega kulturnega življenja. Izrazili so svoje občudovanje nad vsem, kar so videli v Jugoslaviji.

Umril je tovariš Rader Tone-Jasko

Tov. Rader Tone — Jasko, član Okrožnega odbora OF v Mariboru, je umrl 24. septembra na posledicah poškodb, dobljenih pri avtomobilski nesreči. Tov. Jasko je bil delavskega porekla in se je že dolga leta boril za delavske pravice. Udejstvoval se je v vseh delavskih organizacijah že v stari Jugoslaviji. Bil je preganjan od vseh režimov in štiri leta zaprt v Sremski Mitrovici. V narodno osvobodilni vojni je deloval kot politični aktivist in okrožni sekretar Pohorskega okrožja. Po osvoboditvi je postal član Okrožnega OF odbora v Mariboru, kjer je bil poverjenik za prosveto. Zelo uspešno je deloval kot propagandist. Bil je tudi kandidat Okrožnega komiteta KPS v Mariboru. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom Bratstva in edinstva II. stopnje.

Prva plenarna seja komiteja za šole in znanost vlade FLRJ

Beograd, 25. sept. (Tanjug.) V Beogradu je bila 18. in 20. sept. prva plenarna seja komiteja za šole in znanost vlade FLRJ. Namen konference je bil, rešiti osnovna vprašanja, ki spadajo v njeno pristojnost, in istočasno podvzeti vse potrebne ukrepe v interesu čim uspešnejšega razvoja znanosti in šolstva. Seje so se udeležili: Boris Zihler, predsednik komiteja za šole in znanost, Mitrović-Džilas, prosvetni minister LR Srbije, dr. Ferdo Kozak, prosvetni minister LR Slovenije, Nikola Mincev, prosvetni minister LR Makedonije, Niko Pavić, prosvetni minister LR Bosne in Hercegovine, Zoran Palcock, pomočnik prosvetnega ministra LR Hrvatske, dr. Aleksandar Belič, predsednik srbske akademije znanosti ter številni univerzitetni profesorji.

Po otvoritvi seje in sprejetju dnevnega reda je Boris Zihler, predsednik komiteja za šole in znanost, poročal plenumu o dosedanjem delu. V kratkih obrisih je prikazal dejansko stanje na posameznih področjih delovanja komiteja ter razložil ukrepe, ki so bili doslej podvzeti v posameznih konkretnih primerih.

Po poročilu Borisa Zihlerja so prosvetni ministri ljudskih republik: Srbije, Slovenije, Bosne in Hercegovine, Makedonije, Črne gore ter pomočnik prosvetnega ministra LR Hrvatske, govorili o stanju in problemih šolstva ter znanstvenih ustanov na ozemlju posameznih ljudskih republik.

Po zaključeni diskusiji je plenum komiteja sprejel vrsto sklepov.

Glede visokih šol in univerzitet je bilo sklenjeno:

Da se vse fakultete vrnejo pod enotno vodstvo univerz.

Da se gospodarske visoke šole sprejme v gospodarske fakultete, kjer prosvetno ministrstvo posameznih ljudskih republik smatra to za potrebno, odnosno kjer obstojajo pogoji za to.

V skladu z ustavo FLRJ ne more biti

bogoslovna fakulteta več v okviru univerz, ampak se prepušča verskim ustanovam, tako v materialnem, kakor tudi v vsakem drugem pogledu, toda zopet v skladu z ustavo, pod nadzorstvom prosvetnih oblasti.

Organizacija dajanja štipendij se mora smatrati kot najvažnejše vprašanje v zvezi z vzgojo kadrov ter njihovo razdelitvijo. V ta namen je treba čim bolj angažirati državne, društvene, sindikalne in druge organizacije, ki lahko s svojo udeležbo znatno zvišajo odstotek štipendistov.

V zvezi z vprašanjem znanstvenih ustanov je bilo sklenjeno:

Da se ustanovi zveza akademij znanosti, odnosno da se prepusti komiteju ter komisiji, ki je bila ustanovljena glede znanstvenih ustanov, da sklene, kako bi se ustanovil ta svet ter kakšna naj bi bila njegova sestava.

Trba je medsebojno povezati akademije znanosti in vse znanstvene ustanove s podobnimi ustanovami pri industrijskem, poljedelskem in drugih ministrstvih.

Ako je potrebno, je treba organizirati redno obveščanje o problemih, ki se pojavljajo v našem kulturno-prosvetnem življenju. Čimprej je treba obnoviti znanstvene časopise, ki so važni faktorji informacij.

Nujno potrebno je ustvariti povezavo med akademijami znanosti in načrtnimi komisijami.

Glede spošnega šolstva je bilo poudarjeno:

K izvajanju 7-letnega obveznega šolanja je treba pristopiti takoj. Vsaka republika naj odpre na svojem ozemlju 7-letne šole povsod, kjer je to mogoče.

Iz 7-letnih šol mora biti omogočen prehod na strokovne šole ali pa v višje razrede gimnazije.

Poleg tega je bila sprejeta vrsta drugih zaključkov in predlogov.

Plenarni sestanek Centralnega sveta Ljudske mladine Jugoslavije

Beograd, 25. sept. (Tanjug.) Danes se je v Beogradu pričel 5. plenarni sestanek Centralnega sveta LMJ, kateremu prisostvujejo člani Centralnega sveta, ki so bili izvoljeni na III. kongresu LMJ. In vsi predstavniki okrožnih odborov LMJ. Določen je sledeči dnevni red:

1. izboljšanje dela pionirske organizacije;
2. naloge organizacije LMJ po gim-

nazijah, učiteljskih in drugih srednjih ter strokovnih šolah;

3. poročilo o zvezah LMJ z mladino drugih dežel;

4. plenarni sestanek bo trajal do 27. t. m. Dne 28. t. m. bo posvetovalne vse delogotov o organizacijskih vprašanjih LMJ.

Delegati bodo obiskali razstavo »Pionirji in knjige«, ki jo bodo te dni odprli v Beogradu. Obiskali pa bodo tudi mnoge kulturne ustanove.

Nexö pride v Ljubljano

Danski književnik Martin Andersen Nexö se že precej časa mudi v Jugoslaviji. V Beogradu in Zagrebu se je seznanil s srbskimi in hrvaškimi književniki ter drugimi predstavniki našega prosvetnega življenja. Dne 19. t. m. je v spremstvu književnika Jovana Popovića in Otona Bihalja obiskal

Mladinsko progoc. Bil je navdušen nad sprejemom, ki mu ga je priredila mladina in nad vsem, kar je videl na »Mladinski progic«. Iz Zagreba, kjer je prisostvoval proslavi hrvaške narodne kulture na glavnem nastopu »Seljačke sloge«, je odpotoval v Istro. V Ljubljano bo prišel predvidoma v petek.

Pisatelj Martin Andersen Nexö je obiskal mladinske brigade pri gradnji proge Brčko—Banovići.

Opozorilo vsem volivnim upravičencem!

Rok za pregled volilnih imenikov je samo še danes in jutri!

Za zboljšanje izbire, razmestitve in vzgoje kadrov

(S plenuma CK KP(b) Ukrajine — odlomki)

Te dni se je vršil plenum CK KP(b) Ukrajine. Plenum je obravnaval sklep CK KP(b) Ukrajine o šolanju, izbiri in razmestitvi vodilnih partijskih in sovjetskih kadrov v ukrajinski partijski organizaciji. Referat je imel sekretar CK KP(b) Ukrajine N. S. Hruščev.

Centralni komite VKP (b) je rekel tovariš Hruščev, je preveril delo glede šolanja, izbire in razmestitve vodilnih partijskih in sovjetskih kadrov v partijskih organizacijah Ukrajine in poslušal zaključno poročilo CK KP(b) Ukrajine o tem vprašanju. V svojem sklepu je CK VKP (b) ugotovil, da so šolanje, izbira in razmestitev vodilnih kadrov v CK in oblastnih komitetih KP (b) U nezadovoljivi in opozoril je na resne nedostatke in napake pri tem delu.

Eden izmed resnih nedostatkov je ta, da so CK KP (b) U in oblastni komitete Partije dopuščali izbiro in postavljanje vodilnih kadrov na hitro roko, brez zadostnega preverjanja in proučitve političnih in delovnih kakovosti ljudi. Pri izbiri kadrov so CK KP (b) U in oblastni komitete Partije posvečali glavno pozornost količinski

strani dela, samo da bi bila hitro zasedena prazna mesta. Mnoge funkcionarje so postavljali na vodilne položaje, ne da bi temeljito proučili njihove delovne in politične kakovosti, ne da bi jih višji partijski organi poprej potrdili. Mnogi vodilni funkcionarji so bili potrjeni kar z izpraševanjem, ne da bi jih pozvali na zasedanja partijskih organov, pogosto pa tudi ne da bi jih poprej pozvali v oddelke za kadre.

Na vrsti primerov je tovariš Hruščev pokazal, kako resne posledice ima tako površno obravnavanje izbire kadrov. V vorošlovgrajski, harkovski in drugih oblasteh so prišli na odgovorne položaje v nekaterih partijskih in sovjetskih organizacijah slučajni ljudje, tu pa tam tudi taki, ki ne zaslužijo političnega zaupanja.

Posledica dopuščenih napak pri izbiri kadrov in nezadostnega zanimanja za novo postavljene funkcionarje, je masovna izmenjava vodilnih kadrov. Zadnjega pol leta je bila v republiki izmenjana približno polovica osnovnih vodilnih funkcionarjev. Posebno velik obseg je zavzela nestalnost kadrov rajonskih funkcionarjev. Se-

kretarjev rajonskih komitetov Partije je bilo v tem času izmenjanih 38%, predsednikov izvršnih odborov rajonskih sovjetrov 64%, direktorjev strojno traktorskih postaj dve tretjini. V sumski oblasti je bilo v poldrugem letu izmenjanih 91% predsednikov izvršnih odborov rajonskih sovjetrov, v nikolajevski 85%, rovenski 88%.

V lipeki strojno traktorski postaji v harkovski oblasti so bili izmenjani od osvoboditve rajona izpod nemške okupacije, štirje direktorji, izmed njih so bili trije odslovljeni, ker niso bili kos delu. Toda ko so bili postavljeni na ta položaj, sta jih harkovski oblastni komitet KP (b) U in ministrstvo za poljedelstvo USSR karakterizirala kot dobre organizatorje, iniciativne voditelje, ki poznajo pogoje in posebnosti dela v strojno traktorskih postajah.

V nekaterih partijskih organizacijah obdržijo ljudi, ki niso opravičili zaupanja in ki niso bili kos poverjenemu delu, na vodilnih položajih, premeste jih na druga odgovorna mesta.

»Kadre je treba obravnavati skrbno,« je rekel tovariš Hruščev, »skrbeti je treba za njihovo neprestano rast, treba jim je vsestransko pomagati. To pa ne pomeni, da je treba z rokavicami prijemati ljudi, ki s svojim vedenjem kompromitirajo organe naše države, da je treba gledati zagalopiranim ali nesposobnim funkcionarjem skozi prste. Delo s kadri je velika umetnost. Treba je skrbno pretehtati pozitivne in negativne kako-

vosti funkcionarja, znati pravilno in pravočasno opredeliti, kje bi ga bolje izkoristili, kje bi se lahko njegove sposobnosti najbolj razmahale.«

Tovariš Hruščev je omenil značilen primer neradnega odnosa do razmestitve vodilnih kadrov. Sumski oblastni komitet KP (b) U je postavil za namestnika šefa oddelka za propagando in agitacijo pri oblastnem komitetu tovariša Romerja. To je član Partije od leta 1940, star je 56 let. Zadnjih deset let je delal v organih za načrte in izoblikoval se je kot dokaj dober načrtnik, kj je povsem kos delu. Ker pa ni imel izkušenj v propagandističnem delu in tudi ne odgovarjajoče strokovne izobrazbe, je zakrivil tovariš Romer v svoji kratki dejavnosti v oblastnem komitetu vrsto napak in bil je odslovljen. Zaradi neprimišljenosti oblastnega komiteta Partije pri imenovanju tov. Romerja so nastali pri delu v oddelku za propagando in agitacijo resni nedostatki, mesto predsednika oblastnega organa za načrte, ki ga je zavzemal prej, pa okrog pol leta ni bilo zasedeno.

Zakaj CK KP (b) U ni mogel pravočasno preprečiti napak v izbiri in razmestitvi kadrov?

Eden izmed vzrokov je ta, da CK KP (b) U ni pripisoval resnega pomena pravočasnemu postavljanju nomenklaturnih funkcionarjev, da je slabo kontroliral to delo.

Izkoriščajoč to, da CK KP (b) U in njegove uprave niso zadostno kontrolirale kadrov, so oblastni komitete Par-

tije, ministrstva in uradi pošiljali CK KP (b) U v proučitev predloge o postavitvi ali izmenjavi funkcionarja precej dolgo po njegovi postavitvi ali izmenjavi. Isti je vzrok, da so jeli šefi nekaterih ministrstev in uradov kršiti boljševisko načelo glede izbire kadrov. Funkcionarjev ne izbirajo po političnih in delovnih kakovostih, temveč po poznanstvu in na osnovi osebnih stikov.

Pri CK KP (b) U in oblastnih komitetih Partije ni bila ustvarjena potrebna rezerva kadrov za namestitev. S tem je v znatni meri pojasnjeno tudi to, da so bili na vodilna mesta često postavljeni nepreverjeni in neproučeni ljudje, da se v republikih in oblastnih organizacijah prazna mesta zasedajo počasi in da se neodgovarjajoči funkcionarji, ki se niso obnesli, ne izmenjavajo pravočasno.

»CK VKP (b)«, je rekel tovariš Hruščev, »je nas zadožil, naj iz temeljev zboljšamo proučevanje, izbiro in razmestitev vodilnih kadrov. To je najvažnejše delo partijskih organizacij, saj gre za ljudi, a ljudje, kakor vemo, odločajo vse. CK VKP (b) je po pravici opozoril na to, da lahko ukrajinska partijska organizacija, če bo pravilno prišla za to delo, ne samo v polni meri krije potrebe glede kadrov v Ukrajini sami, temveč je lahko tudi izvor za njih pošiljanje v rezervo CK VKP (b).«

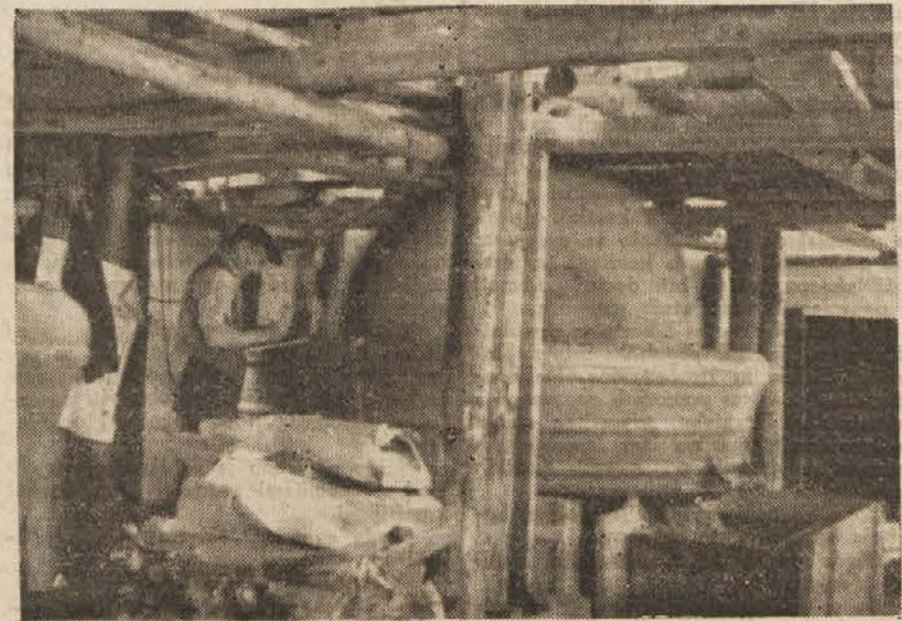
CK KP (b) U in oblastni komitet Partije so opravili pomembno delo glede Nadaljevanje na 4. strani.

Stroji že delajo, tesarji pa grade nad njimi streho

Uspehi delavcev papirnice v Radečah

L. 1944 je radeško papirnico požar močno prizadel. Od nastale vročine, ki je preseгла 1.000°C, so se stroji in vse železno ogrodje železobetonske stavbe skrivilo, dočim so se cele stene ter celi stropi udarili. 600 m² stropov in sten je bilo popolnoma neuporabnih. Inženirji kot delavci so si zadali težko nalogo, ko so začeli obnavljati tovarno.

Delavci so morali, kot je razvidno, vložiti v delo mnogo truda, spopolnjevali so stroje z izvornimi domisleki, presegli so norme, pa kljub temu ni med njimi udarnika. Sindikalna organizacija vodi premalo računa o teh delavcih in na sestankih še niso govorili, kdo zasluži častni naziv. Sindikalni odbor podružnice in uprava morata pregledati uspehe, ki jih je dosegel

Nad »kolodrobom«, ki melje celulozo, še ni strehe, toda zidarji se trudijo, da jo čimprej dogotovijo.

Decembra meseca je stekel prvi popirni stroj. Ogromno truda so vložili monterji, ključavničarji in drugi strokovnjaki v obnovo strojev. Istovrstno so obnovili vse stroje, ki so bili najnujnejše potrebni za produkcijo papirja, dočim tesarji in zidarji gradijo poslopje okrog njih.

Kolodrob, v katerem meljejo celulozno maso, je požar uničil. Veliki bazaltovi kamni so od vročine razpadli. Ker v domovini ni bilo mogoče dobiti podobnih kamnov, ki smo jih prejje uvozili iz tujine, so zmlati stare in jih pomešali z betonom ter vložili v zato pripravljene modele. Ko so se modeli posušili, so jih montirali na kolodrob, novi kamni že tri mesece brezhibno meljejo celulozo, dočim nad strojem tesarji in mizarji še gradijo streho. Na podoben način, z istimi domisleki in trudom so obnovili tudi vse druge stroje. Priprave za razredčevanje in čiščenje papirne mase, so še brez strehe, pa kljub temu brezhibno delujejo. V kratkem bo stekel obnovljen papirni stroj, videti je kakor nov, ravno kar pripeljan iz tovarne. Tudi ta stroj je vročina, ki se je razvila ob požaru, popolnoma uničila. Ni bilo dela, ki bi ne bil poškodovan ali pa popolnoma uničen. Stroj, ki so ga delavci obnovili, bo dvignil produkcijo papirja za 75%. Tako bo na trgu zopet na tone več boljše papirja. Velike strojne »holandce«, v katerih se meša papirna masa, so delali v kaj težkih okolnostih. Streha je bila razmajana ali pa je celo ni bilo. Tesarji so podprli strop s podporniki, dočim so monterji in tehniki v pravem gozdu debel popravili nekaj »holandcev«, ki zadostijo najnujnejšim potrebam.

To je edinstven način obnove. Istovrstno gradimo, lahko se reče popolnoma proučeno tovarno, ko drugi strani pa z uspehom izvajajo proizvodni načrt. Delavci pri strojih ni motilo, da ni strehe, obnavljali so stroje in dvigali produkcijo. Z ozirom na januar se je produkcija dvignila za več kot 100%. Prav tako se tudi tesarji in mizarji trudijo. Kljub težkim delovnim pogojem, bodo v kratkem času začeli izdelovati fotografski papir in pa papir za filtriranje. Poizkusi, ki so jih naredili v ta namen, so uspeli in istovrstno dokazujejo, da bo papirnica kmalu zopet izdelovala finejšo vrsto papirja, ki ga danes še občutno primanjkuje.

ZA ZBOLJŠANJE IZBIRE, RAZMESTITVE IN VZGOJE KADROV

Nadaljevanje s 3. strani.

de izpopolnitve partijskih, sovjetskih in gospodarskih organizacij zapadnih oblasti z vodilnimi kadri. Toda nekateri oblastni komiteti Partije in ministristva so se lotili tega dela neresno, samo da bi izpolnili »razvojortsko«, a CK KP (b) U in njegove uprave kadrov so nekritično obravnavale funkcije, glede katerih je bilo priporočeno, naj bi jih poslali v zapadne oblasti. Pogosto so pošiljali tja politično malo izobražene, včasih pa tudi slučajne ljudi.

»CK VKP (b)«, je rekel tov. Hruščev, »je čisto pravilno ugotovil v svojem sklepu, da CK KP (b) U in oblastni komiteti Partije niso dovolj ocenili političnega pomena postavljanja na vodilne položaje v zapadnih oblasteh ljudi iz domačega prebivalstva kot najvažnejšega sredstva za okrepitev zveze partijskih in sovjetskih organizacij z delovnim ljudstvom.

»To govori«, je rekel tov. Hruščev, »o odtrganosti dela vodilnih funkcionarjev zapadnih oblasti od krajevnega akta. Ti funkcionarji slabopopravljajo politično delo, ne zbirajo okrog sebe aktivna iz kmetov, ne pritegnejo k aktivnemu sodelovanju v dejavnosti krajevnih organizacij. Sekretar vladivrolinskega rajonskega komiteta KP (b) U tovariš Morenko je

posameznik. Če bo zaživel delo tudi v sindikatu, bodo uspehi, ki jih dosega v Radeški papirnici, še vidnejši in večji.

Pravična kazen za izkoriščevalskega lekarnarja

Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani se je te dni zagovarjal ljubljanski lekarnar Bahovec Leon, ki je bil že v stari Jugoslaviji znan kot spekulant z ljudskim zdravjem in izjemalec delavstva. V svojem pohlepu po denarju je uporabljal tudi najbolj umazano sredstvo. Zvest svojim protiljudskim načelom se je obtoženi Bahovec v času okupacije vključil v okupatorjev gospodarski aparat in tedensko pošiljal v Italijo in Nemčijo velike količine različnih zdravil. S tem je pomagal okupatorjevi vojaški sili. Vsa njegova izkoriščevalska pokvarjenost pa se vidi iz tega, da je istovrstno ljudstvu odtegoval najnujnejše medicamente, čeprav jih je imel na zalogi.

Obtoženi Bahovec je tedensko pošiljal v Italijo in Nemčijo do 50.000 zavrtkov različnih zdravilnih čajev. Da bi imel od tega čim večji dobiček, je s pomočjo okupatorskih oblasti izkoriščal delavce, ki so imeli pri njem izredno nizke plače, poleg tega pa so morali opravljati še nadurno brezplačno delo. Svoji delavcem ni priznaval nikakih zakonitih pravic. Če so se mu zdeli nezanesljivi, jih je brez odpovednega roka odpustil, pri mnogih pa je opušal socialno zavarovanje, zaradi česar so imeli občutno škodo.

Obtoženi je svoje nameščence s prisilnimi sredstvi odvračal od dela v Osvobodilni fronti. Uvedel je vohunsko kontrolo nad svojimi uslužbenci, da bi ugotovil, če izdajajo zdravila za partizane. Ob neki priliki se je oglašil nekdo pri njem z receptom za ranjeno pripornike, ki so rabili obveze. Izdajo obvez je cinično odklonil, češ, naj si rane obvežejo s papirjem. Vsem uslužbencem pa je bilo znano, da je imel na zalogi dovolj sanitetnega materiala in da ga je cele zaboje skrival doma v svoji vili, da bi ga lahko kasneje dražje prodal.

Po osvoboditvi je Bahovec nadaljeval svoje spekulantsko početje. Ko

Naše delo in uspehi

Za boljšo izrabo sadja v Slovenskih goricah

Tudi v Slovenskih goricah je letos izredno dobra sadna letina. Marsikje je loliko jabolok, da jih ljudje ne morejo sproti pobrati; ni več prostora za sadje, ne posode. Jabolok skoraj nihče ne kupuje. Velikih sadnih sušilnic ni. Ljudje sušijo sadje v krušnih pečeh, a le v manjšem obsegu. Blizu tudi ni nobene tovarne za konzerviranje sadja. Vsega sadja nikakor ni mogoče shraniti v zimskih shrambah, zlasti ne obtočenega, ki samo odpada. Ogromno sadja se uniči. V nekaterih krajih zgine skoraj prav toliko sadja, kolikor ga predelajo v sadjevec.

V splošnem porabijo največ jabolok v Slovenskih goricah za tako imenovano jabolčnico, ki je nekakšna ljudska pijača. Predelava sadja v sadjevec ima v Slovenskih goricah tradicijo z vsemi dobrimi in tudi slabimi stranmi. V glavnem izdelujejo sadjevec (»tolčejo« jabolka na »prešaha«) že stoletja enako. Stroji, ki so jih začeli tu in tam uvajati, se niso obnesli: sadjevec, izdelan s strojem, nima naravne barve, počrni in tudi ni tako dober, razen tega se pa tudi prej pokvari. Stiskalnic za predelavo sadja tudi primanjkuje, zlasti med trgatvijo, ki je letos zelo zgodnja, ko je še v sadovnjakih izredno mnogo sadja. Vendar ni druge rešitve za uporabo sadja, ki ga ni mogoče shraniti za zimo in ne prodati; nedvomno je bolj racionalno, da ljudje predelajo jabolka v sadjevec, kakor da z njimi pitajo prašiče. Sicer se ni mogoče izogniti tudi temu: izredno mnogo sadja izvrstnih sort pokrmijo živali, saj bi sicer zgnilo.

Uporaba sadja za sadjevec ni le nujno zlo, temveč bi jo bilo treba pospeševati. Če bi ljudje lahko prodajali sadjevec, bi uporabili znatno več sadja. Toda zdaj ni skoraj mogoče govo-

riti o trgovini s sadjevcem. V večjih potrošnih središčih, n. pr. v Ljubljani, rudarskih revirjih itd. sploh ne poznajo slovenjgoriške jabolčnice, ki prekaša po svoji okusnosti, hranilni vrednosti in kot zdrava pijača marsikatero uvoženo »vino«. V Ljubljani pijejo pogosto vino, ki tega imena sploh ne zasluži, čeprav je še tako drago. Delovni ljudje v mestih in pokrajinah, kjer ni vina in ne mnogo sadja, zelo pogrešajo ceneno, zdravo in dobro pijačo. Zakaj se ne razširi sadjevec v takšnih krajih namesto slabega vina?

Da ni sadjevec bolj znan in razširjen, je treba pripisovati nezdravim tradicijam — stari organizaciji vinske trgovine. Vinski veletrgovci pač niso propagirali sadjeveca, ker so kupčevali le z vinom. Sedanja zadržna organizacija, ki je široko razpredena tudi v

pokrajinah, doslej najbolj pozabljenih ter prepuščenih na milost in nemilost spekulantom, ima vse pogoje, da lahko pospešuje tudi racionalno uporabo in prodajo sadja. Opravila bi zelo potrebno in hvaležno nalogo, če bi postavila na notranje tržišče sadjevec, ki je zdaj v Slovenskih goricah cenejši, kakor voda. Vse posode so že polne in ljudje nimajo več kam vlivati dobre pijače. Letošnji sadjevec je še posebno dober, ker je sadje slajše (suho, toplo vreme) in ga smemo mirno vstati med lažja, dobra vina. Prodajajo ga že po 3 din liter. Četudi bi ga kupovali znatno dražje — kar je tudi prav, da bi bil trud ljudi vsaj malo poplačan — bi ga lahko točili v gostilnah po kakih 15 din. Poraba bi bila nedvomno velika, ker bi ljudje kmalu spoznali, kako dobra in zdrava pijača je sadjevec. S tem bi vsaj nekoliko pripomogli, da bi prišlo čim več letošnjega sadnega pridelka v prid — ne le pridelovalcem, temveč tudi potrošnikom.

Izkušnje za uspešno nabiranje žira

Za preteklo nedeljo se je pripravljalo več skupni, da bi šle nabirat žir. Precej jih je oplašilo sobotno slabotno vreme. Od tistih pa, ki so se vendar odločili in odšli, je treba izkristiti izkušnje prvih poskusov nabiranja. »Dobili smo poročila od dveh skupin, sindikalne podružnice ministrstva za trgovino in preskrbo ter sindikalne podružnice tovarne Štara iz Šent Vidu. Prva in najvažnejša izkušnja je ta, da je treba akcijo dobro pripraviti, se opremiti zanj po navodilih, kakor so jih objavljali časopisi in jih lahko vsakdo dobi pri podružnicah Navoda. Sindikalna podružnica tovarne Štara se tega ni dovolj zavedala in je bil zato tudi uspeh minimalen. Kakih 40 ljudi je odšlo na teren, zbrali so z roko po fleh, ker niso vedeli, s kakšnimi pripravami bi bilo njihovo delo bolj uspešno. Bili so pa tudi brez pravega organiziranega vodstva in si niso razdelili dela po načrtu. Druge skupine, predvsem sindikalna podružnica ministrstva za trgovino,

pa so se ravnale po navodilih in preizkusile razne načine nabiranja ter si pri tem nabrale dragocene izkušnje. Zaenkrat so najbolj ugodne za otrepanje bukve na robeh gozdov. Najbolj zamudno in najmanj uspešno je zbiranje z roko, obnese pa se otrepanje na razprostrte plahte in grabljenje. Seveda je treba imeti s seboj potrebno orodje, tako plahte, grablje, senene vile, vrčce itd. Važna je tudi razporeditev dela. Nekdo teren pregleda, ugotovi, kje bo zbiranje najbolj uspešno in po katerem načinu. Ostali pa se razdelijo na skupine za različna dela.

Ko bodo prihodnje nedelje odšle spet večje skupine nabirati žir, naj se temeljiteje pripravijo. Izšla so že tudi tiskana podrobnejša navodila. Vse to in informacije glede bukovih področij dobite pri podružnici Navoda. Mnogi organizacije, ki bodo organizirale akcijo, naj si pravočasno vse preskrbjijo.

V premogovniku pri Ilirski Bistrici so rudarji napravili nov jašek

Kmalu po osvoboditvi so bistrski rudarji začeli neumorno vrtati nov jašek v Kosezah. Potrebe so bile take, da ni bilo kaj odlašati in naša domovina, posebno pa cona B, potrebuje črna diamanta, da z njim posepi obnovo in dvigne količino produktov ter obenem zmanjša njihovo tržno ceno. Neumorno so delali in grizli zemljo, da bi čim prej prišli do črne plastine. Ni bilo malo težkoc in tudi globina novega jaška ni ravno neznatna. A kljub vsem težavam so naši rudarji doživeli uspeh svojega dela, ko so 19. avgusta t.l. prisostvovali krstu pr-

vega novega jaška, ki je zgrajen v naši domovini po osvoboditvi. Enočlano so naši rudarji dali ime novemu jašku »ITTOV jašek«. Rudarji so vedeli, zakaj so izbrali tako ime. Rudarji so slovesno obljubili, da kakor so tekmovali pri graditvi tega jaška, tako bodo tekmovali pri odkopavanju črne rude, da čim več izkopljejo, da čim prej obnove porušeno domovino in da ne napravijo sramote tistemu, katerega ime nosi jašek. Saj rudarji dobro vedo, da s tem, ko delajo za skupnost, grade sebi boljše bodočnost.

V vzhodno-primorskem okrožju so organizirali »Zdravstveni teden«

V vzhodno-primorskem okrožju so v okviru novega tekmovanja pod geslom »Za priključitev k Jugoslaviji« vključili tudi »Zdravstveni teden«, ki traja od 22. do 29. t.m. Za otvoritev tega tedna so po vseh okrajih organizirali zdravstvena predavanja in mitinge, ki naj seznanijo ljudstvo z zdravstvom in higieno. V tem času se bodo vršili zdravniški delovni izleti v vasi, kjer bodo zdravniki brezplačno pregledavali prebivalstvo in bolnim nudili brezplačno pomoč. Mladinci in mladinke, kakor tudi organizacije AFZ, tekmujejo v čiščenju vasi in stanovanjskih prostorov. V teku zdravstvenega tedna bodo v vzhodno-primorskem okrožju otvorili dve dečiji in materinski posvetovalnici dva protiveirična dispanzerja, 12 ambulant, dva

profituberkulozna dispanzerja, 4 ljudske kopalnice, sanatorij v Senožčah in napajališče v Št. Petru. Za ta teden so organizirali 15 higienskih razstav po vseh okrajih vzhodno-primorskega okrožja. V postojnskem okraju so zobozdravniki sklenili, da bodo ves teden vsemu prebivalstvu brezplačno zdravili zobe. (Tanjug)

Obnova živinoreje na državnem posestvu Belje

Ker je danes Belje največje in najbogatejše državno posestvo, je postalo vprašanje obnove živine zelo pereče. Zaradi tega so temu vprašanju posvetili največjo skrb in dosežaj je upravi posestva uspelo, da je našla na Madžarskem del konjev pa tudi še goved, ki so jih tja odvedli okupatorji. Poleg tega so kupili s kreditom 7 milijonov 500.000 din razno plemensko živino. Tako je po prizadevanju ljudskih oblasti število glav živine precej povečano.

cijo in oblastni komiteti Partije nezadostno vodijo liste.

Referent je opozoril na neobhodno potrebo, da se zboljša vodstvo listov, da se v prihodnjih dveh mesecih izbera in pošljejo v redakcijo kulturni in politično izobraženi tovariši, da se zboljša delo v novinarskih tečajih.

Veliko pozornost je posvetil tovariš Hruščev v svojem referatu stanju vsega ideološkega dela.

CK KP (b) U ni zadostno ocenil posebne važnosti ideološkega dela, ni posvetil potrebne pozornosti izbiri in idejno politični vzgoji kadrov na področju znanosti, literature in umetnosti, ni organiziral v tisku široke kritike sovražne buržoazno nacionalistične ideologije. Zaradi tega so v nekaterih knjigah, revijah in časopisnih člankih ter v govornih posameznih ukrajinskih zgodovinarjev in literatov ideološke napake in popačenja, poskušali obnoviti buržoazno nacionalistično konceptijo zgodovinarja Gruševskega in njegove šole.

Institut za jezike in literaturo pri Akademiji znanosti USSR je izdal »Oris zgodovine ukrajinske literature«, v katerem so buržoazno nacionalistični pogledi na zgodovino ukrajinskega naroda in njegove kulture. Resne napake nacionalističnega značaja so bile dopuščene tudi v prvem zvezku »Zgodovine Ukrajine«, ki ga je izdal inštitut za zgodovino. V delih nekaterih sovjetskih pisateljev Ukrajine se opažajo tendence odmika od najbolj zamotanih sodobnih problemov.

Ta ali oni pisatelj idealizira preteklost, dopušča v svojem ustvarjanju napake nacionalističnega značaja. Med delom pisateljev krozi »teorija« o pravici pisateljev do ideoloških napak, kar pomeni v bistvu pravico do odklona od naše sovjetske ideologije, pravico, da je pisatelj oproščen od kritike.

Zal vse te in druge napake in popačenja ne nalete na odločno kritiko. Pokazalo se je, da je uprava za propagando in agitacijo pri CK KP (b) U odtrgana od mnogih vprašanj ideološkega dela, da je slabo vodila institute za zgodovino, jezike in literaturo pri Akademiji znanosti USSR, zvezo pisateljev in druge organizacije.

Tovariš Hruščev je postavil vrsto praktičnih nalog v pogledu zboljšanja ideološkega dela, solanja in idejne vzgoje znanstvenikov, literatov in umetnikov, opozoril je na to, da je neobhodno potrebno smelo postavljati na učbeno in znanstveno delo najbolj talentirane teoretične kadre iz vrst partijskega akta.

»V sklepu CK VKP (b) je ugotovljeno,« je nadaljeval tovariš Hruščev, da se v praksi CK KP (b) U in sovjetskega ministrskega sveta USSR dogaja, da se zmešajo funkcije partijskega in sovjetskega aparata, kar povzroča oslabilitev partijskega dela. Okrepiti moramo vlogo partijskih organov kot organov političnega vodstva in kontrole nad dejavnostjo sovjetskih in gospodarskih organizacij. (Nadaljevanje in konec prih.)

ugotovil, da mnoge partijske organizacije Ukrajine ne posvečajo potrebne pozornosti temu, da bi kadri samostojno proučevali teorijo in zgodovino Bolševiške partije, da zavzemajo v tem pogledu stališče nevmešavanja. Oblastni in rajonski komiteti ne kontrolirajo, kako se uče komunisti, slabo jim pomagajo. Tovariš Hruščev je imenoma naštel vodilne partijske funkcionarje — slušatelje dopisne visoke partijske šole, ki v enem letu niso napravili nobene pismene naloge.

»Od voditeljev partijskih organizacij je treba zahtevati, da se bodo sami sistematično učili in dajali zgled drugim komunistom.« je rekel tovariš Hruščev.

Republiška lista »Pravda Ukrajine« in »Radjanska Ukrajina« ter oblastni listi objavljajo zelo malo člankov o teoriji in zgodovini bolševizma. V sedmih mesecih je »Radjanska Ukrajina« objavila samo šest člankov v pomoč tistim, ki proučujejo zgodovino Partije. V listih, zlasti oblastnih, se pogosto objavljajo puli propagandistični članki, v njih se dopuščajo napake, slabo se kritizirajo nedostatki v delu partijskih, sovjetskih in gospodarskih organizacij. Do zadnjega so listi kritizirali samo osnovne organizacije in nižje funkcionarje. Na straneh listov se slabo publicirajo in propagirajo najboljše izkušnje partijskega dela.

»To,« je rekel tovariš Hruščev, »je posledica tega, da CK KP (b) U, njegove uprave za propagando in agita-

Ekonomski komisija za Balkan in Finsko

Romunija bo izgubila vso svojo imovino, ki so jo odpeljali Nemci z njenega ozemlja

Pariz, 25. sept. (Tanjug). Medtem ko važno vprašanje glede rekompensacije poškodovane zavezniške imovine v Romuniji še čaka na svojo rešitev in ko vprašanje glede glasovanja o posebni odredbi v pogledu petrolejske industrije, ki jo je predložila angleška delegacija, še ni definitivno regulirano — je vzela ekonomska komisija za Balkan in Finsko v razmatranje druga vprašanja. Pri reševanju teh vprašanj pa so se pojavile težave, kakor je to bilo tudi pri reševanju vseh važnih ekonomskih odredb mirovnih pogodb z bivšimi satelitskimi balkanskimi državami. Od ekonomskih odredb teh mirovnih pogodb bo zelo mnogo odvisno, v kakšni meri bodo mogli obnoviti bivši sateliti Nemčije, ki so danes odločno na poti demokracije, svoje narodno gospodarstvo in s tem zavarovati uspešen razvoj na novi poti. Od teh odredb je tudi odvisno, v kakšni meri bodo mogli zavarovati svojo gospodarsko neodvisnost in se osvoboditi vsakega tujega pritiska in vmešavanja.

Zaradi tega postavlja določeno število delegacij na mirovni konferenci za preke pri izdaji pravnih odlokov glede teh vprašanj in skušajo z vsemi silami vsiliti svoje predloge. Ti predlogi motijo ozki interesi. Osnovani niso niti v smislu potreb po obnovi in preporodu bivših malih sovražnih dežel — od česar je v veliki meri odvisen njihov čimprejšnji vstop v vrste miroljubnih in demokratskih držav — niti na tem, da bi se vzpostavili takšni odnosi med narodi, v katerih bi se v polni meri ustvarila njihova pravica do gospodarske in politične neodvisnosti.

Tako je bil na večeršnjem zasedanju s pregledovanjem izdan sklep, s katerim niso samo zatajili pravic Romunije, temveč je postavljena resna zapreka njenemu uspešnemu razvoju. S sprejetjem angleško-ameriško-francoskega predloga člena 27, načrta mirovne pogodbe, bo izgubila Romunija vso svojo imovino, ki so jo Nemci odpeljali iz njenega ozemlja, in so jo morala odrediti vseh svojih terjatev v Nemčiji.

Sovjetska delegacija je smatrala za pravilno in pravično, da dobi Romunija restitucijsko pravico glede vse tiste imovine, ki jo lahko indifiramo in se nahaja v Nemčiji in katera je bila s silo ali nasiljem odpeljana iz Romunije po 24. septembra 1944. leta. Znano je, da se je tega dne Romunija aktivno postavila na stran zaveznikov in vstopila v borbo proti Nemčiji. Poleg tega bi bile s sovjetskim predlogom ukinjene vse omejitve pri razpolaganju Romunije z njeno imovino na področju Nemčije in tistih vpliv je bil omejen in med katere spada v prilog sovjetskega predloga so govorili delegati Českoslovaške in Belorusije. Beloruski delegat je jasno prikazal, da bi bila Romunija postavljena s sprejetjem angleško-ameriško-francoskega predloga v položaj take države, ki se je do konca borila na strani Nemčije, vendar je znano, da to ni tako. Angleško-

ameriško-francoski predlog je bil izglasovan z devetimi proti petim glasovom. Proti so glasovali ZSSR, Jugoslavija, Českoslovaška, Ukrajina in Bela Rusija. Na predvečeršnjem in večeršnjem zasedanju komisije so nadaljevali z razmatranjem člena 26, ki ga je Svet ministrov izdal s kompromisom, čigar sprejembo pa je predlagala ukrajinska delegacija. Romunija bi po tem členu izgubila svoja imetja v zaveznških državah. Na večeršnjem zasedanju je govoril beloruski delegat v prilog ukrajinskega predloga, ki zahteva, da se Romuniji in njenim državljanom povrnejo vse pravice do imovine v zaveznških državah.

Jugoslovanski delegat dr. Milan Baroš je izjavil, da bo podprl ukrajinski predlog. Poudaril je, da moramo razlikovati dve vrsti bivših sovražnih držav, in sicer tiste, ki so izvrševale gospodarsko ekspanzijo, ki je sledila vojski — v Evropi je bilo to v primeru Nemčije in Italije — in tistih, katerih gospodarski vplav je bil omejen in med katere spada tudi Romunija.

Po končani diskusiji je bil sprejet ukrajinski predlog s 7 glasovi proti 6, eden pa se je glasovanja vzdrl. Za predlog so glasovali ZSSR, ZDA, Jugoslavija, Ukrajina, Českoslovaška, Kanada in Bela Rusija.

Vojaška komisija je razpravljala o bolgarskih utrdbah na grško-bolgarski meji

Pariz, 25. septembra. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Na večeršnjem zasedanju vojaške komisije so razpravljali o četrtem delu grškega amandementa k 4. členu pogodbe, ki govori o bolgarskih utrdbah na grško-bolgarski meji. Ukrajinski delegat vojna je govoril o tem grškem predlogu ter prikazal njegovo antidemokratsko stališče, ki ga je izrazila grška vlada pri predložitvi tega amandementa.

V teknu nadaljnjega razpravljanja je sovjetski delegat general Slavin podprl, da grški amandement nima vojaški, temveč politični značaj. Kar se tiče demokracije v Grčiji, kakor tudi njene uporabljanja, je general Slavin naglasil, da današnji predstavniki Grčije niso pravi predstavniki ljudstva. Vsi grški amandementi niso prežeti z željo, da se ustvari mir, temveč nasprotno, težijo k ustvarjanju vojnega stanja in razpoloženja.

Nato je povzel besedo poljski delegat, ki je rekel, da kljub temu, da ima

Grčija danes vojsko, ki šteje 200.000 ljudi na Metaxasovi črti, ki je skoraj nedotaknjena, Bolgariji anglosaksonski države ne dovoljujejo, da bi zavarovala svoje meje, čeprav so njene resnične sile izvedene na minimum.

Kljub vsem intervencijam ni hotel grški delegat umakniti svojega amandementa, temveč se je njemu pridružil še delegat ZDA, ki je zahteval, naj se glede tega vprašanja razpravljanje konča, razumljivo v korist Grčije. Jugoslovanski delegat je nato predlagal, naj se grškemu amandementu doda podamandement, v katerem bi se vneslo, da se smejo fortifikacijske naprave graditi samo 5 kilometrov severno od grško-bolgarske meje. Čeprav je ta predlog jugoslovanskega delegata pravičen glede na to, da se je na podoben način postopalo tudi v pogledu Italije, je bil sprejet s pomočjo anglosaksonskih satelitov grški amandement, o čemur tisti del, ki Bolgariji prepoveduje zavarovanje meje nasproti Grčiji.

»Wallaceova afera« dokazuje, da ljudske množice ne odobravajo sedanje zunanje politike ZDA

Moskva, 25. sept. TASS poroča: Mednarodni opazovalec »Pravdec Viktorov piše:

»V zadnjih dneh je bila pozornost svetovne javnosti obrnjena deloma na pariško konferenco, deloma pa na »Wallaceovo afero«.

Ti dogodki so poučni. Ze so povzročili velik vtis pri svetovni demokratični javnosti in tudi ne bodo ostali brez posledic za notranje ameriško politično življenje. Tipično je namreč stališče, ki ga je zavzel Wallace kot zadnji izmed ministrov Rooseveltove vlade. Nedvomno je, da Wallace nima malo pristašev, zlasti med njegovimi volivci. Zaradi tega je Wallace tudi ostal tako dolgo v vladi. Wallaceova ostavka kot posledica predsednikov kontradiktornih sklepov, ki so sledili eden za drugim z ameriško brzino, seveda pomeni zmago desničarskega reakcionarnega krila demokratične stranke. To pa lahko postane Pirova zmaga, ker razpisava demokratična stranka očitno zadnje ostanke Rooseveltovega nasledstva. V vsakem slučaju je »Wallaceova afera« jasno pokazala dosedanje ameriško zunanjo politiko, katere ne odobravajo široke ljudske množice kljub nasprotnim trditvam monopolističnega tiska... Kampanja proti Wallaceu dokazuje vztrajnost imperialističnih krogov v ZDA in Veliki Britaniji, ki imajo posebne cilje v zvezi s politiko anglosaksonskega bloka. V tem pogledu je zelo pomembno dejstvo, ker je pred Wallaceom govoril Byrnes v Stuttgartu, kjer je ta govoril o programu, ki lahko samo ohrabri nemško napadalnost. Značilno je, da je stvar tako ocenil tudi bivši pomočnik ministra za zunanje zadeve Sumner Wells, ki je izjavil, da bi uresničenje Byrnesovega programa pomenilo oživljenje nemškega militarizma.

Odkritje spominske plošče na hiši, kjer je živel Lenin 1911. leta

Pariz, 25. sept. Agencija France Presse poroča, da je bil 22. septembra v mestu Longines v okolici Pariza prirejen velik miting v zvezi z odkritjem spominske plošče na hiši, kjer je živel Lenin l. 1911.

Andre Martin, eden izmed voditeljev Komunistične partije Francije, je imel govor, v katerem je osvežil spomin na velikega revolucionarja in poudaril mesto, ki pripada v zgodovini Leninovi ideji.

Poljska in Avstrija sta podpisali trgovinsko pogodbo

Varšava, 25. sept. PAP poroča: V Varšavi je bila podpisana trgovinska pogodba med Poljsko in Avstrijo. Pogodba je bila sklenjena na pol leta. Vrednost medsebojnih dobav pa bo znašala 7.200.000 dolarjev. Po pogodbi bo Poljska pošiljala Avstriji premog, cink in druge kovine. Avstrija pa bo pošiljala Poljski proizvode metalurške industrije, stroje, aparate ter elektrotehnični in železniški material.

Amsterdamska policija je poskušala razbiti demonstracije proti pošiljanju čet v Indonezijo

Haag, 25. septembra. Tass poroča: Večerni listi prinašajo danes na prvih straneh podrobnosti o demonstracijah, ki so bile 21. septembra v Amsterdamu, ko je policija streljala na demonstrante. List »De Waarheid« piše: »Te demonstracije so izbruhnile spontano, ker je prišla množica civilnih oseb na ulice iz vseh delov mesta. Velike skupine stražnikov so z bodali na puškah napadle demonstrante. Stražniki so napadali demonstrante tudi na motorjih. V neki ulici je policija streljala na demonstrante in ubila ter ranila nekaj oseb. Demonstranti so prebili policijski kordon in vdrli na glavni trg.

Dopisi »Ljudski pravici«

MARIBOR

Uspela kulturna prireditev kurilniške mladine

Naša mladina je priredila v prostorih tov. Kristofiča v Studencih lepo kulturno prireditev. Dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. Zbrani so z velikim zanimanjem sledili pestremu programu, ki so ga izvajali mladinci. V odmorih je igrala kurilniška godba pod vodstvom tov. Habrda. Globok vtis je zapustila Klopčičeva recitacija »Matic«. Tudi zaključna slika »Tito« je bila dobro podana. Kurilniški kvintet je zapel nekaj pesmi. Po programu je bilo 52 zaslužnih tovarišev in tovarišic od uprave in sindikalne podružnice obdarovanih z raznimi darili. Sindikalna podružnica je pripomogla, da je večer dobro uspel.

PINCE — Ob madžarski meji leže Pince, kolonija primorskih Slovencev, ki so po prvi svetovni vojni prbežali v Jugoslavijo. Vsi prebivalci Pince so bili zaradi svoje zavednosti med okupacijo internirani. Tisti ki so ušli smrti v taboriščih, sedaj v miru z delom dokazujejo svojo zavednost. Prav tako dokazujejo sosedom Madžarom, da je nova Jugoslavija popolnoma drugačna od stare, da so narodi Jugoslavije pripravljani bratsko nuditi roko poštenim ljudem. Na svoje prireditve mladina Pince vselej povabi sosedo Madžare, da vidijo, kako se dela v novi Jugoslaviji. Mladina iz Pince je naredila sedem tisoč delovnih ur za popravilo cest in dala več kot tretjino mladincev in mladink v Brečko in Pesnico. S. P.

Zbor volivcev v Studencih pri Mariboru

V soboto je bil redni zbor volivcev studenske četrti. Četrtni odbor je svojim volivcem polagal obračun o svojem delu v zadnjih treh mesecih. Posameznim poročilom je sledila diskusija. Poročilo o prostovoljnem delu izkazuje 2029 ur in dokaj izvršenega dela, ki je v korist vsemu predmestju. Volivci so iznesli več predlogov za nadaljnje delo. Najvažnejši med njimi je predlog o ustanovitvi otroškega zavetišča, ki bi bilo delavskemu predmestju zelo potrebno. Predlog je bil soglasno sprejet in volivci so obljubili vsestransko podporo novi socialni ustanovi v kraju. Odločno pa je bilo zavrnjeno, da bi se dovolila otvoritev nove točilnice. Potrebne so nam gospodarske, prosvetne in socialne ustanove, otvarjanje novih pivnic pa ljudstvo odločno odklanja. Zbor je dokazal, da postaja sodelovanje ljudstva v oblastjo, ki si jo je izbralo, čim dalje tesnejše. S. J.

Kulturno-prosvetna prireditev v Seščah

V nedeljo, 22. t. m. je bila v Seščah pri Sv. Barbari kulturno-prosvetna prireditev, ki se je pričela ob štiri popoldne na dvorišču tovariša Golavška.

Po pozdravnem govoru tov. Semernika Jožeta je skupina mladih seških diletantov uprizorila veseloigro »Dekle z rožmarinom«. Znana vaška pevca sta zapela v duetu komično pesem in povzročila med gledalci smeh in zadovoljstvo.

Sledila je prosta zabava, katere čisti dobiček je namenjen za gradnjo novega Mladinskega doma, ki ga gradiška mladina. Kumer Drago

Okrajni festival ob zaključku kulturno-prosvetnega tekmovanja v radgonskem okraju

Ob zaključku okrajnega kulturno-prosvetnega tekmovanja je bil v Gornji Radgoni okrajni festival. Na predvečer festivala je gledališka družina iz Sv. Antona igrala Borovo »Raztrganec«. Festivala se je udeležilo veliko število ljudi iz Radgone in okraja.

Nedeljski del festivala se je pričel predpolodne z velikim sprevedom, kjer je sodelovalo okoli 5000 ljudi. Na častni tribunji je bil poleg krajevnih in okrajnih zastopnikov ljudske oblasti in množičnih organizacij tudi minister za delo tov. Tomo Brejč. V živih narodnih nošah so nastopile folklorne skupine in skupine, ki so prikazale delo na polju in trgatve. Člani sindikatov so prikazali delo v svojih obratih. Sodelovali so vsi kraji iz okraja, med najlepšimi skupinami je bila grupa iz Sv. Antona, žaga v Radgoni in zdravilišče Slatina Radenci.

Po končanem sprevedu je bilo na dvorišču okrajnega odbora veliko zborovanje, na katerem je govoril tudi minister tov. Tomo Brejč. V svojem govoru je orisal velike delovne napore, ki jih vlaga naše delavstvo v obnovo.

Popoldne je bila akademija, na kateri so nastopili zmagovalni mladinski pevski zbor iz Slatine Radenci in folklorna skupina od Sv. Anc. V tekmovanju gledaliških družin je prvo mesto dosegla skupina od Sv. Antona, drugo pa skupina iz Stogovcev.

PRAGERSKO — Preteklo nedeljo je uprizoril naš prosvetni odsek OF v okviru federalnega tekmovanja Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovci«. Ker naš Prosvetni dom še ni dograjen in še nimamo lastnega odra, smo dramo uprizorili na Spodnji Polskavi. Zanimanje za dramo je bilo veliko in dvorana je bila nabito polna. Prireditve se je udeležila tudi okrajna ocenjevalna komisija iz Slov. Bistrice, ki je ocenila našo igralsko družino kot odlično. Zaradi tega smo prišli tudi v finale in nastopili na festivalu v Slovenski Bistrici. Dajčman Marija

IDRIJA — Cestarji iz okraja Idrija-Cerkno so mnogo pripomogli k trimesečnemu Titovemu tekmovanju. S prostovoljnimi delom in denarnimi zneski so prispevali skupno 159.000 hr. Izboljšali so državno cesto Idrija-Godoviči, očistili cestne jarke in v prostih urah pripravljali gramoz. Tudi pri obnovi vasi Vojsko so sodelovali. 15. septembra, ob pričetku novega trimesečnega tekmovanja, se je samo iz mestnih rajonov Idrije zbralo na prostovoljno delo 760 ljudi. Mladina je delala na novem telovadišču, ostalo ljudstvo pa je pričelo z delom po rajonih. Pri tem delu je pomagala tudi naša vojska. Vrednost dela prvega dneva tekmovanja znaša 280.000 din.

HOLMEC — Članice AFZ so v zadnjem času zbrale za naše borce v mariborski vojni bolnišnici 616 din, 18 kg bele moke in 210 kom. jajc. Obenem z nabranim so jim poslale tudi pozdravno pismo. Pred kratkim je bil pri nas ustanovljen prosvetni odbor, ki je gostoval v Sv. Danielu in v Prevaljah s predstavo »Rojstvo v nevihtic. Knjižnico, ki je bila po okupatorju uničena, bi radi ponovno obnovili, zato prosimo vse ustanove in tudi posameznike, da nam po možnosti pomagajo, ker nam je knjižnica v obmejnem kraju nujno potrebna. Petelin Jakob

BORCI — Delavci in nameščenci opekarne v Boreci pri Ljutomeru so odposlali graditeljem Mladinske proge Brčko-Banoviči 9000 kosov opeke, ki so jo pripravili s prostovoljnimi delom. E. P.

FIZKULTURA

Lahkoatletski nastopi na vasi

Z namenom, da se po naših nasejlih poveča zanimanje za lahko atletiko, smo določili nedeljo 29. septembra kot dan za lahkoatletске propagandne nastope na vasi.

Vsa fizikturna društva, ki imajo lahkoatletске odseke oziroma aktivne, morajo obiskati na ta dan s svojimi lahkoatletci bližnje ali daljne kraje in tam s krajevno mladino združeni izvesti lahkoatletsko propagandno prireditev. Na tem mestu ne bomo pomenjali podrobnih tozadevnih navodil, katere smo objavili v »Poletju«, št. 53, od 12. avgusta t. l. Poudarimo naj le, da je treba takoj izbrati kraj nastopa in dobiti stike s krajevnimi činitelji, predvsem z mladino zaradi določitve prostora, časa in sporeda prireditve. Glede prostora ne sme biti izgovorov, kajti vsaka livada ali trata bo dovolj primerna za prireditev. Lahkoatletci naj vzamejo s seboj prenosljivo orodje, kot lažje kroglice, diske, kopja. V pomanjkanju pravilnega lahkoatletskega orodja pa je treba biti iznajdljivi! Ker bodo ob teh nastopih najlepše prilike za tekmovanje krajevne mladine, naj sodelujejo vsi lahkoatletski sodniki in organizatorji.

Fizikturne okrožne odbore pozivamo, da ukrenejo vse potrebno, da bodo v njihovem področju vsa društva s svojimi atleti in vaditelji uspešno sodelovala. V nedeljo 29. septembra pošljimo vse atlete in atletinje v vasi in kraje, da navdušimo vaško oziroma krajevno mladino za lahko

Razpis

gorskega kolesarskega prvenstva Fizkulture zveze Slovenije za leto 1946

Fizikturna zveza Slovenije — kolesarski odbor razpisuje kolesarsko gorsko prvenstvo LR Slovenije na cesti od vznožja do vrha Krma.

1. Tekma bo v nedeljo 29. septembra 1946.
2. Organizacijo tekmovanja prevzame FZS — kol. odsek z vsemi obstoječimi pravili o kolesarskih tekmovanjih in disciplini.
3. Start je za člane pri vznožju to je km 1. za mladince pa pri 5 in cilj za vse pri km 10, to je na vrhu ceste.
4. Pričetek tekmovanja bo točno ob 9 uri dopoldne.
5. Zrebanje bo pol ure pred pričetkom tekmovanja.
6. Start bo posamičen in sicer v presledkih po 5 minute.
7. Tekmovanje bo ob vsakem vremenu in dirkalnimi kolesi, gume po želji vozača.
8. Pravico tekmovanja imajo vsi vozači, ki so včlanjeni v FZS, ter se morajo izkazati z legitimacijo FZS.
9. Prijave pošljite najkasneje do 25. septembra t. l. v zvezno pisarno v Ljubljani (na Tabor). — FZS.

atletiko. Lahkoatletski nastopi po vseh so tudi primerna priprava pred nadaljnimi tekmovanji za »ZREN«. Sleherno fizikturno društvo oziroma aktiv mora o nastopu takoj pisмено ročati preko okrožja Zvezi! Strokovni odbor za lahko atletiko pri FZS

KULTURA

Akademski slikar Loize Spacal razstavlja v Trstu

Loize Spacal: Kmetica (olje na platnu).

sko vrednost. Italijanska kritika se je o njem izrazila zelo ugodno. — Loize Spacal je pravi proletarski umetnik. Oče mu je zelo zgodaj umrl, zato se je moral že kot otrok boriti za vsakdanji kruh. Spoznal je pomanjkanje in bedo ter okusil zatiranje in preganjanje fašističnega režima. Njegova umetniška pot se je začela v konfinaciji v južni Italiji, kjer se je z vso strastjo oklenil umetnosti. Pozneje je njegov umetniški razvoj ob resnem študiju na priznanih italijanskih akademijah naglo napredoval. Prvič je javno nastopil l. 1936. Pozneje je razstavljal v Trstu, Benetkah, Milanu, Torinu, Firenci in Rimu. Povsod je kritika priznala njegove izredne umetniške sposobnosti in zrelost.

Spacal je izviren umetnik, ki mu je prirojen bogat in neizčrpen slikarski dar. Svet njegovega ustvarjanja je širok in svoboden, naj gleda Spacal z ljubeznijo in z neko duševno uravnovešenostjo. Vse njegove umetnine dokazujejo, kako živo je povezan z rodno zemljo in svojim ljudstvom. — Spacal je mojster v vseh tehnikah. Uspel je z lesorezi in olji, poizkusil se je tudi v freskah. V Gradnu pri Gorici je poslikal cerkev in napravil več fresk, ki imajo po-

membo vrednost. Najznačilneša med njimi je »Sv. Ciril in Metod učita stare Slovence«. Spacal je ilustriral tudi več mladinskih knjig, tako »Triglavov polet« in »Mladec Drugožite, ki sta izšli v Gregorčičevi založbi. Lansko jesen je Spacal razstavljal skupaj z ostalimi tržaškimi umetniki v Ljubljani. Njegova dela so vzbudila veliko pozornost. Preteklo soboto je odprl samostojno razstavo v Trstu v razstavnih prostorih »Gallerie Triestine«. Razstavlja v glavnem dela, ki so nastala v zadnjih štirih letih. Ta dela dokazujejo, kako močno je umetnik doživljal usodo svojega ljudstva med narodno-osvobodilnim bojem. Razstava priznanega primorskega slikarja je nedvomno važen kulturni dogodek za ljubitelje upodablajoče umetnosti v Trstu in vsem Slovenskem Primorju.

NOVE KNJIGE IN ČASOPISI

Devizni predpisi Federativne narodne republike Jugoslavije. Službeni list. Beograd 1946. Str. 246.

Arhiv za medicinu rada. Godina 1. Broj 3. »Središnji zavod za socialno osiguranje.« Zagreb 1946.

Les crimes de guerre commis lors de l'invasion du territoire national mai 1940. La destruction de la bibliothèque de l'université de Louvain. Liege 1946. Pages 29.

Slovenici prav malo poznamo primorskega slikarja Spacala, mojstra, ki mu je tujina priznala visoko umetni-

FIZKULTURA

Fizikturni dan v Ljutomeru

FD Ljutomer je priredilo v nedeljo, 22. t. m., fizikturni nastop ob sodelovanju FD Slovenjgradec, Mežica in Dragovgrad. Spored fizikturnega dne je obsegal obširen program, ki se je začel že ob 7.30 in končal ob 18. Spored je obsegal kolesarske dirke, štafeto, motorne dirke, odbojko in telovadni nastop vseh oddelkov. Že 21. t. m. pa je bila tekma namiznega tenisa.

Za ves program fizikturnega dne je pokazalo občinstvo veliko zanimanje, zlasti pa za mlatorne dirke, ki se še v Ljutomeru nikdar niso vršile. Po končanih kolesarskih, motornih in štafetnih tekmah se je razvil po ljutomerskih ulicah spored vseh fizikturnikov, katerega so se udeležili jahači in vozniki domačega dirkalnega društva.

Za Titovim domom so nato nastopili člani in članice, mladinke in pionirji s prostimi vajami in z orodno telovadbo.

Namizni tenis:
V soboto, 21. septembra, je bil turnir v namiznem tenisu. Doseženi so bili naslednji rezultati: 1. Medvešek (Železnikar, Maribor), 2. Anglajter (Železnikar, Maribor), 3. Horvat Kal. (Ljutomer), 4. Ribič (Železnikar, Maribor).
Prireditve v nedeljo:
Štafeta — moški: 4 krat 100 m: 1.

Končano je vseslovensko boksarsko prvenstvo

Danes je v Pragi končano vseslovensko boksarsko prvenstvo in so prvaki posameznih kategorij naslednji: Siglovič, Greiner, Šterbakov, Karite in Korojev, vsi boksači ekipe Sovjetske zveze. Barbadori-Jugoslavija in Živat ter Šimra, reprezentanca poljske ekipe. Dokončno stanje po točkah pa je naslednje: ZSSR 38, CSR 21, Poljska 20, Jugoslavija 17. Od večerajšnjih borb je treba omeniti zmago Viraga (Jugoslavija), ki je knokautiral v drugi rundi prvaka Poljske Navadžila. Barbadori ni nastopil, ker si je prejšnji večer poškodoval roko in se je zato brez borbe podal Lečkovskemu.

Posamično so se boksači plasirali takole: Agalovič ZSSR 5 točk, 1 knokaut; Šimura, Poljska, 4 točke; Barbadori, Jugoslavija, 4 točke 2 knokaut; Šterbakov, ZSSR, 6 točk, 2 knokaut; Karite, ZSSR, 6 točk, 1 knokaut; Živat, Poljska, 6 točk; Korojev, ZSSR, 6 točk, 3 knokaut, torej si je Korojev priboril vse zmage z knokauti.

RAZPIS

turnirja za federalno prvenstvo Slovenije v tenisu

Fizikturna zveza Slovenije priredi v izvedbi FD Udarnika v Ljubljani turnir za federalno prvenstvo Slovenije v tenisu, ki bo v duhu 27. 28. in 29. septembra 1946 na teniških igriščih Udarnika v Ljubljani pod Cekinovim gradom, Celovška cesta.

1. člani posamezno — za prvenstvo Slovenije; 2. članice posamezno — za prvenstvo Slo-

FD Slovenjgradec 0:51.2/10, 2. FD Ljutomer 0:52.4/10, 3. FD Slovenjgradec II. 0:52.5/10.

Odbojka. FD Ljutomer: FD Slovenjgradec (5:15) — 6 (15).

Kolesarske dirke, katerih se je udeležilo veliko število dirkačev iz Hrvatske in Slovenije s prvakom Usarijem na čelu.

Glavna skupina na 84 km: 1. Horvatek Anton (Slaven, Zagreb) v času 2:40, 2. Štirn Tomaž (Krim, Ljubljana) 2:40.2, 3. Štibernik Franjo (Krim, Ljubljana) 2:42.17, 4. Sagud Josip (Slaven, Zagreb) 2:42.25.

Glavna skupina na 88 km: 1. Češnik Gabrijel (Gradjevinar, Zagreb) v času 2:52.02, 2. Kahlina Peter (Jedinstvo Zagreb) 2:56, 3. Usar Zdenko (Krim, Ljubljana) 2:56.02.

Motorne dirke. — Finale 200 cm 5 krogov (10 km): 1. Horvat Albin (Maribor) »Triumph« 8 min. 17 sek., 2. Januška Vinko (Slovenjgradec) »NSU« 8 min. 21.8 sek., 3. Črnko Edvard (Maribor) »Jawa« 8 min. 46 sek.

Motorji do 500 cm 3 krogi (6 km). Finale: 1. Horvat Albin (Maribor) Triumph 5 min. 15 sek., 2. Mesaroš (Murska Sobota) »Roal« 5 min. 32 sek.

venije; 3. člani v dvojce — za prvenstvo Slovenije; 4. članice in člani v dvojce za prvenstvo Slovenije; 5. mladinci posamezno — za prvenstvo Slovenije; 6. člani posamezno — spominska igra za v osvobodilni borbi padlim članom Gustavom Šivicem in inž. Stanikom Murkom; 7. člani posamezno — kategorija B.

TEKMOVALNI POGOJI:

1. Pravico tekmovalni imajo vsi prijavljeni člani fizikturnih društev Slovenije. 2. Igra se po splošno veljavnih pravilih teniške igre. 3. V disciplini 7. člani posamezno — v kategoriji B imajo pravico vsi prijavljeni člani FD Slovenije, razen prvih desetih rang liste Slovenije. 4. Začetek tekmovalnega dne 27. septembra ob 14. nadaljevanje 28. in 29. ves dan. 5. Prijave je poslati do najkasneje 28. septembra opoldne na naslov FD Udarnik, Ljubljana, Celovška cesta (Cekinov grad). 6. Zrebanje ob 26. septembra ob 18 na igriščih. 7. Prijavnina znaša: a) za kategorije 1. in 2. 25 din; b) za kategorije 3., 4., 6., 7. 15 din; c) za kategorijo 5. pa 10 din. Prijavnine morajo biti plačane do začetka tekmovalnega dne. 8. Mladinci so oni, ki do dne tekmovalnega še niso izpolnili 18 let. 9. Vsak tekmovalec mora biti ob določenem času na prostoru. Ako se po trikratnem pozivu in po poteku 15 minut ne javi, izgubi tekmo brez igre. 10. Vse igre se odigrajo na tri vrste (sete) iger, razen finalnih pod 1. in 3., ki se odigrajo na pet vrst (setov) iger. 11. Vsak tekmovalec je dolžan na poziv soditi druge tekme. 12. Posamezna tekmovalna se odigrajo le, ako so prijavljeni vsaj 4 tekmovalci oziroma par 15. Prvaki (-inje) in drugoplasirani prejmejo diplome. 14. V primeru spora o sojenju posamezne tekme odloča vrhovni sodnik, v njegovi odsotnosti namestnik. Proti njegovi odločbi ni nadaljnje pritožbe. FZS.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI OPERA

27. septembra, petek, ob 20: Gotovac: »Ero z onega sveta«. Gostovanje Jožeta Gostiča. Red A.
28. septembra, sobota, ob 20: Smetana: »Prodana nevesta«. Izven.
29. septembra, nedelja, ob 15: Pevska tekma. Izven. — Ob 20: Puccini: »Madame Butterfly«. Izven.
Pevci in pevke, ki so se prijavili za nastop na pevski tekmi, ki bo v Operi v nedeljo, 29. t. m., ob 15, naj pridejo k interni preizkušnji v nedeljo ob 9 v operno gledališče. — Prijave k tekmi še sprejema tajništvo Opere.

ABONMA ZA SEZONO 1946—1947:

Razpis abonmaja za člane sindikatov je zaključen. Uprava SNG razpisuje abonma za občinstvo, ki se ni aboniral po sindikatih. Vpisovanje abonmentov je v upravi SNG, Gradšče 4-I., od 9—12 in od 15—18. Uprava SNG bo odprla toliko redov abonmaja, kolikor bo potrebno, tako da bodo dobili sedeže v abonmaju vsi reflektanti. Med posameznimi abonmaji glede vršnega reda ni razlike. Uprava bo skrbel za to, da bo uravnavala vrstni red tako, da noben abonma ne bo zapustavljen. Za prihajajo sezono je razpisan tudi poseben abonma, ki velja samo za Dramo, z značko Drama I. Po potrebi bo odprti še nadaljni dramski abonma z značko Drama II.

Repertoar:

Drama bo črpala svoj repertoar iz tehe del: Slovenska dela: Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi; Pavel Golia: Bratomor na Metavi (ali ena slovenska noviteta); Ferdo Kozak: Vida Grantova; Bratko Krefc: Velika puntarija in ena slovenska noviteta. Srbohrvatska dela: Miroslav Krleža: Gospoda Glembajevi in ena srbska noviteta. Klasična dela: William Shakespeare: Antonij in Kleopatra, Sen kresne noči; J. B. Moliere: Učene žene; Honzre de Balzac: Mercadet; Lukian: Tri enodjanke. Ruska dela: A. N. Ostrovski: Vsaka mladost ima svojo kost; Maksim Gorki: Sovražniki; Aleksander Afinogenov: Daljokoj; Vodopjanov-Laptev: Družinska srca; Leonid Leonov: Navaden človek. Novitete iz drugih slovenskih literatur. Dela iz svetovne literature: Bernard Shaw: ena izmed komedij; Lilian Hellman: Male lisiče. Mladinska dela: Andersen-Svare: Snežna kraljica; Šestakov-Smasek: Veliko potovanje. Vodstvo Dramo si pridružuje pravico, uprizoriti tudi kako dramsko delo, ki v repertoarju ni navedeno.

Opera bo črpala svoj repertoar iz tehe del: Slovenska dela: Čajkovski: Pikova dama, Carodejka; Glinka: Ivan Suzanin; Gotovac: Ero z onega sveta; Janáček: Jenafa; Konjovič: Košana; Polič: Mati Jugovičev; Švara: Veronika Deseniška. Ostala dela: Bizet: Carmen; Charpentier: Luiza; Massenet: Manon; Mozart: Figarova svatba; Puccini: Boheme; Smaraglia: Istrska svetba; Verdi: Aida. Balet: Beethoven: Prometejevi stvori; La Falla: Klobuk na tri roglje, Čudežna ljubezen; Tagliani: Danina; Hristič: Ohrska legenda; Stravinskij: Igra kart. Reprize: Borodin: Knez Igor; Dvorak: Rusalka; Kozina: Ekvinokvij; Lhotka: Vrag na vasi; Offenbach: Hoffmannove pripovedke; Puccini: Madame Butterfly; Rossini: Seviljski brivec; Verdi: Traviata.

Uprava SNG v Ljubljani.

SINDIKALNO GLEDALIŠČE TRBOVLJE
27. septembra, petek, ob 19.30 Fr. Lipah »Glavni dobitke«. Premiera. Otvoritevna predstava v okviru okrajnega tekmovalnega.
28. septembra, sobota, ob 19.30: Fr. Lipah Glavni dobitke. Prva repriza.

RADIO

569 m/449 m/46 m

DNEVNI SPORED ZA ČETRTEK, 26. 9. 1946:
6 Godbe na pihala — 6.15 Napoved časa, vesti in pregled sporeda — 6.30 Lahek jutranji koncert — 7.15 Napoved časa, vesti, objave in radio koledar — 7.30 Slovenske partizanske pesmi — 13 De Falla: Ples nfinarjev iz baleta »Trioglati klobuke, Saint-Saens: Ples smrti — 13.15 Napoved časa, vesti in objave — 13.30 Za dober tek igra Korošičev kvartet — 14 Vaša Prihoda igra — 14.15 Napoved časa in poročila — 19 Mladinska poročila — 19.20 Partizanske pesmi poje pevski zbor JA »Srečko Kosovele« — 19.30 Reportaža iz vojske — 19.50 Sovjetske koračnice na ploščah — 20 Napoved časa in poročila — 20.10 Glasbena medigra — 20.15 Proučujemo naše zakone — 20.30 Violinjski koncerti Alberta Dermelja, pri klavirju prof. Pavel Sivice — 21 Iz pripovednih del (Vodnik, Aleševca), izvaja Fran Lipah — 21.20 Umetne in ponarodele pesmi poje Vokalni kvintet RL — 21.40 Lahka orkestralna glasba na ploščah — 22 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 22.15 Plesno glasbo izvaja plesni orkester RL — 22.45 Ruske balade in romance na ploščah.

Tržne cene v Ljubljani

25. septembra:

Piščanec od 50—85 din, sir Kačkaval 80 din, sir »Pastor« 110 din, sir trapist I a 90—100 din; jabolka I. vrste 4—5 din, II. vrste 3—4 din; hruške I. vrste 8—10 din, II. vrste 6—8 din; limone 38 din; breskve, domače 6—12 din; grozdje 12.50—16 din; mandeljni 29 din; solata ajserica 8—12 din, endivija 8—12 din, radič 6—8 din; zelje zgodnje 4—6 din, kisló 15 din; ohrovt 5—8 din; kolerabe 3—5 din; špinac 5—10 din; paradiznik 6—10 din; kumare 4—8 din; kumare za vlaganje 18—24 din; bučke 2 do 5 din; fižol v stročju 8—13 din, inozemski 8—12 din; krompir novi 3.25—4 din; repa 3—4 din, kislá 8 din; gobe mavrahi majhna merica 5—10 din, kozji parkeljčki 2—5 din, verjki 4—10 din; korenje 4—6 din; peteršilj 7—8 din; paprika zelena 18—20 din; zelenjava za juho, šopek 1 din; rdeča pesa 5—6 din.

MALI OGLASI

PRODAM kromatično harmoniko z 80 basl. Dvoršek Urška, četrt Črno 29, Bročice. **MOSKO MOČ** za vaa vrtnarska dela sprejemem takoj v službo. Naslov v upravi »Ljudske pravice« pod št. 5386. 5386

DEKLICA, 19 let stara, se želi izučiti pri dobri šivilji, kjer bi imela tudi oskrbo v hiši. Naslov v upr. »L. P.« pod št. 5385

ZAVOD ZA METEOROLOGIO NA UNIVERZI — PROGNOSTICNI ODDELEK — JAVLJA:

Vremenska napoved za četrtek, 26. septembra: Zjutraj megla, nato jasno.

Po sporazumu med redakcijama »Ljudske pravice« in »Slovenskega poročevalca« izhaja od 23. septembra dalje »Ljudska pravica« tudi ob ponedeljkih, zato pa ne bo izhajala ob petkih.

»Slovenski poročevalca« bo izhajal kot doslej. Upravi obeh dnevnikov sta se dogovorili, da lahko naročniki »Slovenskega poročevalca« naročijo ponedeljsko izdajo »Ljudske pravice«, naročniki »Ljudske pravice« pa petkovo izdajo »Slovenskega poročevalca« za mesečno naročnino 8 din.

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA. UNION: Francoski film »Poročnik Imbert«, tednik.P redstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. — **MATICA:** švicarski film »Marija Luiza«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. — **SLOGA:** Zaprti. — **KODELJEVO:** Zaprti. — **LETNI KINO TIVOLI:** Ameriški film »Mali oglas«, tednik. Predstave ob 19.30 in 21.

MARIBOR. ESPLANADE: Sovjetski film »Zdravstven ljubitelj«, tednik. — **GRAJSKI:** Češki film »Korak v temo«, tednik. — **LETNI KINO:** Zaprti.

CELJE. METROPOL: francoski film »Werther«, tednik. — **DOM:** Ameriški film »Kopači zlata«, tednik.

KRANJ. Ameriški film »Tarzan«, tednik.

PTUJ: Ameriški film »Heidis«, tednik.

SPORED OD 27.—30. 9. 1946:

BLED: Sovjetski film »Čakaj me«, tednik. Od 28.—30.9. 1946.

BREZICE: Sovjetski film »Suvorov«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

CRNA: Sovjetski film »Neumljivi čarovnik«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

CRNOMELJ: Češki dokumentarni film »Resnica zmaguje«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

DOL. LENDAVA: Sovjetski film »Nepremagljiv«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

DRAVOGRAD: Ameriški film »Nepričakovani oče«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

GROSUPLJE: Sovjetski film »Mladost Maksima Gorkoga«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

GUSTANJ: Francoski film »Werther«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

HRASTNIK: Sovjetski film »Četvero src«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

IG: Sovjetski film »Zdravstven ljubitelj«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

JESENICE: Češki film »Dobri Valentin«, tednik. Od 28.—30. 9. 1946.

KAMNIK: Sovjetski film »Čapajev«, tednik. Od 28.—30. 9. 1946.

KOČEVJE: Sovjetski film »Abajeva pesem«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

KRSKO: Sovjetski film »Baltiški poslanec«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

LASKO: Ameriški film »Ljubavni spomin«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

LITIJA: Sovjetski film »Deklica iz Leningrada«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

LJUTOMER: Sovjetski film »Viborski okraj«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

LOGATEC: Sovjetski dokumentarni film »Komsomolec«, tednik. Od 28.—30. 9. 1946.

MENGES: Sovjetski barvni film »Kameniti cvet«, tednik. Od 28.—30.9. 1946.

MURSKA SOBOTA: Sovjetski film »Napaka inž. Kočina«, tednik. Od 27.—29. 9. 1946.

NOVO MESTO: Sovjetski film »Cirkus«, tednik. Od 27.—29. 9. 1946.

RADOVLJICA: Sovjetski zgodovinski film »Zvan Groznic«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

RAJHENBURG: Ameriški film »Robert«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

ROGASKA SLATINA: Ameriški film »Kopači zlata«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

SLATINA RADENCI: Francoski film »Vroča ljubezen«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

SLOVENJGRADEC: Finski film »Na pragu slave«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

STRAZIŠČE: Češki film »Plesalka«, tednik. Od 27.—29. 9. 1946.

SV. LENART: Ameriški film »Trije bratje«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

ST. JERNEJ: Ameriški film »Otroci matere Carey«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

ST. PAVEL: Sovjetski film »Brez krivde krivice«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

ST. VID: Sovjetski film »Neke noči«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

SOSTANJ: Sovjetski film »Georgij Saakadze«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

ŠKOFJA LOKA: Ameriški film »Detektiv Andy Hardy«, tednik. Od 27.—29. 9. 1946.

TRBOVLJE: Španski film »Striz mladence«, tednik. Od 27.—30. 9. 1946.

TREBNJE: Angleški film »Pygmalion«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

TRZIC: Češki film »Mlada srca«, tednik. Od 27.—29. 9. 1946.

VEVCE: Sovjetski film »Pastir in pastirica«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

VRHNJKA: Ameriški film »Melodija zvezd«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

ZAGORJE: Sovjetski dokumentarni film »En dan vojne«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

ZIRI: Sovjetski film »Najdenček«, tednik. Od 28.—29. 9. 1946.

V petek izide »Tovariš«

Osrednji zavod za socialno zavarovanje v Zagrebu

potrebuje za svoj sanatorij v Vrnjački banji

1 dietetsko kuharico

Prošnje je vložiti pri Osrednjem zavodu za socialno zavarovanje v Zagrebu.

Oglašujte v »Ljudski pravici«

Vse, ki so prejeli

Gozdarski vestnik

in se ne nameravajo naročiti, vabimo, da takoj vrnejo prvo številko (da ne bo nepotrebnih obojestranskih stroškov)

Uprava Gozdarskega vestnika, Ljubljana, Beethovnova 6

Oglasni oddelek »Ljudske pravice« ima telef. štev. 36-85!

Tovarna gume v Kranju

išče **5 strojnih tehnikov**
2 perfektni korespondentki

Ponudbe s kratkim življenjepisom poslati upravi podjetja

Smrtno sta se ponesrečila nadvse ljubljani sinček-edinček

MAJNIK IVAN

in ljubljena hčerka in sestra

VIDERAL HEDVIKA

Pogreb nepozabnih bo v soboto, 28. t. m. ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Kočevju.

Zelne pri Kočevju, dne 25. septembra 1946.

Zalujoči družini MAJNIK in VIDERAL z ostalim sorodstvom.

OBVESTILA

OBVEZNO CEPLJENJE PROTI KOZAM

Pregled prejšnji teden cepljenih in izdaja zdravniških potrdil bo v petek, 27. t. m., od 16—17 v prtiličju Mestnega doma, Kerkov trg št. 2. Da se omogoči cepljenje tudi tistim, ki so oglaš o naknadnem cepljenju prejšnji teden spregledali, in tistim, katerim se pri pomladanskem cepljenju kože niso prijelo, bodo cepljeni v času pregleda, t. j. v petek, 27. t. m., od 16—17. Isti dan, 27. t. m., bo cepljenje za

DNEVNE VESTI

Vsem zobozdravstvenim delavcem in članom sindikata podružnice. V petek, 27. t. m., bo množični sestanek s strokovnim prodvajcem v Pokojniškem zavodu, Gajeva 9. Začetek točno ob 20. Za člane sindikata udeležba obvezna.

V nedeljo, 29. t. m., naj bo središče zanimanja nastop ljubljanskih pevskih zborov v veliki filharmonični dvorani. To bo prvi veliki množični nastop naših pevcev. Začetek ob 20. uri. Vstopnice od 10 din navzdol v knjižarni Glasbene Matice.

Izšla je 6. številka »Obzornik«. Ljubljanski poverjeniki jo dobe pri upravi, Miklošičeva cesta 7. I. nadstropje, kjer naj oddajo tudi naročnino za letošnje leto.

Delovni odbori patronatov, upravniki socialnih ustanov in referenti socialnega skrbstva vseh ljubljanskih četrti se sestanejo v petek, 27. t. m., ob 16 v magistratni dvorani, da se dogovorijo glede izboljšanja dela.

Poročila sta se (ovarišica Majda Stritarjeva, uradnica DES, in tov. Dušan Povh, urednik »Filmskega obzornika«, oba iz Ljubljane. — Castitamo!

ŠOLSTVO

Akademija za glasbo v Ljubljani sporoča, da bodo sprejemni izpiti od 1.—3. oktobra t. l. po razporedu, ki je objavljen na šolski deski. Vpisovanje bo od 1.—15. oktobra t. l.

OKROŽNI KOMITET KPS MARIBOR
javlja žalostno vest, da je dne 24. septembra umrl
tovariš
RADER TONE-JASKO

kandidat Okrožnega komiteta v Mariboru

Pogreb zvestega tovariša bo v četrtek, 26. septembra ob pol 4 popoldne z Glavnega trga.

Maribor, dne 25. septembra 1946.

OKROŽNI KOMITET K. P. SLOVENIJE
ZA MARIBOR